

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De bescherming van concurrentiebelangen in het bestuursrecht

Wieland, J.

Citation

Wieland, J. (2017, December 13). *De bescherming van concurrentiebelangen in het bestuursrecht*. The Meijers Research Institute and Graduate School of the Leiden Law School of Leiden University. Boomjuridisch, Den Haag. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/58098>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/58098>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/58098> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Wieland, J.

Title: De bescherming van concurrentiebelangen in het bestuursrecht

Date: 2017-12-13

Lijst van geraadpleegde literatuur

Addink 1999

G.H. Addink, *Algemene beginselen van behoorlijk bestuur*, Deventer: Kluwer 1999.

Adriaanse 2006

P.C. Adriaanse, *Handhaving van EG-recht in situaties van onrechtmatige staatssteun* (diss. Amsterdam VU), Deventer: Kluwer 2006.

Adriaanse 2011

P.C. Adriaanse, 'Procederen over staatssteun voor Nederlandse rechters', *Tijdschrift voor Staatssteun*, 2011, afl. 1, p. 13-21.

Adriaanse, Barkhuysen & Van den Bogaert 2011

P.C. Adriaanse, T. Barkhuysen en S.C.G. Van den Bogaert, 'Verdeling van schaarse kansspelvergunningen', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden en C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011, p. 159-174.

Adriaanse e.a. 2016

P.C. Adriaanse e.a. (eds.), *Scarcity and the State I. The Allocation of Limited Rights by the Administration*, Cambridge: Intersentia 2016.

Adriaanse & Van Angeren 2010

P.C. Adriaanse en J.R. van Angeren, 'De Awb en staatssteunvragen', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden en J.E.M. Polak (red.), *Bestuursrecht harmoniseren: 15 jaar Awb*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2010, p. 669-686.

Adriaanse & Den Ouden 2008

P.C. Adriaanse en W. den Ouden, 'Effectuering van staatssteunrecht in Nederland. Een bestuursrechtelijke blik op de uitvoeringspraktijk en het Wetsvoorstel terugvordering staatssteun', *NTB* 2008, 40, p. 304-315.

Adriaanse & Den Ouden 2009

P.C. Adriaanse en W. den Ouden, 'Enforcement of State Aid Law in the Netherlands. Legislative Initiative for Effective Recovery Procedures in Dutch Law', *EstAL* 2009, 1, p. 15-29.

Affourtit & Klijnstra 2007

V.H. Affourtit en M. Klijnstra, 'Het relativiteitsvereiste in het bestuursprocesrecht', in: V.H. Affourtit, B.J. Schueler en M. Klijnstra (red.), *Verdeling van schaarse rechten door de overheid: risico's en aansprakelijkheid*, Amsterdam: Houthoff Buruma 2007, p. 17-33.

Albers 2004

C.L.G.F.H. Albers, 'De 'beginselplicht' tot handhaving. Een stoelendans tussen rechter en bestuur?', *Gst.* 2004/68, p. 233-243.

Amtenbrink & Van de Gronden 2008

F. Amtenbrink en J.W. van de Gronden, 'Economisch recht en het Verdrag van Lissabon I: mededinging en interne markt', *SEW* 2008, afl. 9, p. 323-329.

Amtenbrink & Vedder 2017

F. Amtenbrink en H.H.B. Vedder, *Recht van de Europese Unie*, Den Haag: Boom juridisch, 2017.

Andriessen & Heertje 1994

J.E. Andriessen en A. Heertje, *Economie in theorie en praktijk*, Houten: Stenfort Kroese 1994.

Van Angeren & Den Ouden 2005

J.R. van Angeren en W. den Ouden, 'Subsidierecht en staatssteun', in: B. Hessel e.a., *Staatssteun op het grensolak van bestuursrecht, Europees recht en fiscaal recht* (VAR-reeks 134), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2005.

Appeldoorn & Vedder 2013

J.F. Appeldoorn en H.H.B. Vedder, *Mededingingsrecht: beginselen van Europees en Nederlands mededingingsrecht*, Groningen: Europa Law Publishing 2013.

Van Asperen 2017

P. van Asperen, 'De puzzel van publieke normen bij subsidies. Een rechtseconomisch perspectief op publiek-private financieringstransacties', *Gst.* 2017/101, p. 532-540.

Asser/Hartkamp & Sieburgh 2015

A.S. Hartkamp en C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. 6. Verbintenissenrecht. Deel IV. De verbintenis uit de wet*, Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Baarsma & Theeuwes 2009

B. Baarsma en J. Theeuwes, 'Publiek belang en marktwerking: Argumenten voor een welvaarts-economische aanpak', in: E. van Damme en M.P. Schinkel (red.), *Marktwerking en Publieke Belangen*, Preadviezen van de Koninklijke Vereniging voor de Staathuishoudkunde 2009, p. 23-51.

Baart 2012

M. Baart, 'Staatssteunrecht gerelativeerd – Het bestuursrechtelijke relativiteitsvereiste bezien in het licht van staatssteunrecht', *NALL* 2012, oktober-december, DOI:10.5553/NALL/.000008.

Backes 2008

Ch.W. Backes, 'Europeesrechtelijke implicaties van een eventuele introductie van het relativiteitsvereiste in het Nederlandse bestuursprocesrecht', in: G.H. Addink e.a. (red.), *Grensverleggend Bestuursrecht. Opstellen voor prof.mr. J.B.J.M. ten Berge ter gelegenheid van zijn afscheid als hoogleraar Staats- en bestuursrecht aan de Universiteit Utrecht*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2008, p. 297-308.

Bacon 2013

K. Bacon, *European Union Law of State Aid*, Oxford: Oxford University Press 2013.

Bakker & Bastein 2004

R.C.S. Bakker en B. Bastein, 'Over de beginselplicht tot handhaving en de ruimte om te gedogen', *NTB* 2004, 48, p. 333-338.

Barents & Brinkhorst 2012

R. Barents en L.J. Brinkhorst, *Grondlijnen van Europees Recht*, Deventer: Kluwer 2012.

Barkhuysen 2004

T. Barkhuysen, 'Het EVRM als integraal onderdeel van het Nederlandse materiële bestuursrecht', in: T. Barkhuysen e.a., *De betekenis van het EVRM voor het materiële bestuursrecht* (VAR-reeks 132), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2004.

Barkhuysen 2015

T. Barkhuysen, 'Inspraak en rechtsbescherming bij algemeen verbindende voorschriften', *NJB* 2015, 1949, afl. 39, p. 2729.

Barkhuysen & Claessens 2012

T. Barkhuysen en M. Claessens, 'Naar een 'slagvaardiger' bestuursrecht met de Wet aanpassing bestuursprocesrecht?', *AA* 2012, p. 83-93.

Barkhuysen & Den Ouden 2016

T. Barkhuysen en W. den Ouden, 'Kroniek van het algemeen bestuursrecht. Over rechterlijke organisatie en rechtsvorming', *NJB* 2016, 741, afl. 15, p. 1003-1013.

Barnard 2016

C. Barnard, *The Substantive Law of the EU. The Four Freedoms*, Oxford: Oxford University Press 2016.

Van der Beek 2001

J.C.M. van der Beek, 'Openbare dienstverplichtingen kunnen een voorafgaande vergunning slechts in beperkte gevallen rechtvaardigen', *NTER* 2001, afl. 10, p. 249-252.

Van der Beek 2010

J.C.M. van der Beek, 'Het Nederlandse hoofdstuk in de Europese goksaga', *NTER* 2010, afl. 9, p. 305-317.

Beeston, De Meij & Geilmann 2016

S.J. Beeston, M.J. de Meij en M.C. Geilmann, 'Krimpenerwaard: privaatrechtelijke handhaving van het staatssteunrecht?', *Tijdschrift voor Staatssteun*, 2016, afl. 2, p. 61-68.

Belhadj, Evans & Van de Gronden 2007

E. Belhadj, S.J.H. Evans en J.W. van de Gronden, 'De Dienstenrichtlijn: de gebreken van de deugden? Een eerste verkenning van de Dienstenrichtlijn', *SEW* 2007, afl. 4, p. 141-153.

Benhadi 2014

R. Benhadi, 'De reflexwerking van het relativiteitsvereiste', *PB* 2014/2, p. 10-13.

Benhadi 2017

R. Benhadi, 'De SlijtersUnie-uitspraken: de correctie Langemeijer toegepast op het relativiteitsvereiste', *PB* 2017/2, p. 8-10.

Ten Berge 2011

J.B.J.M. ten Berge, 'De mythische burger: strategische mensbeelden in het bestuursrecht', *NTB* 2011, 22, p. 163-167.

Boogers & Wannink 2014

R.J. Boogers en R.E. Wannink, 'De concurrent in het bestuursrecht: een gepasseerd station?', *PB* 2014/1, p. 4-8.

Bos 2001

A.M. Bos, *Geregeld recht, een rechtspositivistische analyse van de rechtsstaat* (diss. Amsterdam UvA), Nijmegen: Ars Aequi Libri 2001.

Bos 2010

W. Bos, *De Derde Weg Voorbij*, 21e Den Uyl Lezing, 25 januari 2010.

Botman 2013

M.R. Botman, 'De Dienstenrichtlijn in de bestuursrechtspraak: van lex silencio tot winkeltijden', *JBplus* 2013, p. 129-140.

Botman 2015

M.R. Botman, *De Dienstenrichtlijn in Nederland. De gevolgen van richtlijn 2006/123/EG voor de nationale rechtsorde vanuit Europees perspectief* (diss. Amsterdam VU), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2015.

Botman 2016

M.R. Botman, 'Rechtspraak Dienstenrichtlijn: de stand van zaken', *SEW* 2016, afl. 5, p. 192-207.

Botman 2017-1

M.R. Botman, 'Kapers op de Italiaanse kust. De gevolgen van het arrest *Promoiimpresa* voor de verdeling van schaarse rechten', *Gst.* 2017/3, p. 6-15.

Botman 2017-2

M.R. Botman, 'Het relativiteitsvereiste en het Unierecht', *JBplus* 2017, p. 145-162.

Van den Brink 2012

J.E. van den Brink, *De uitvoering van Europese subsidieregelingen in Nederland* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2012.

Van den Brink & Den Ouden 2016

J.E. van den Brink en W. den Ouden, 'De subsidie nieuwe stijl. Publiek geld verplicht?', *NJB* 2016, 2000, afl. 39, p. 2888-2897.

Brouwer & Schilder 2016

J.G. Brouwer en A.E. Schilder, 'Intocht Sinterklaas Amsterdam. Openbare orde', in: T. Barkhuysen e.a. (red.), *AB Klassiek. Standaarduitspraken bestuursrecht, opnieuw en thematisch gannoteerd*, Deventer: Wolters Kluwer 2016, p. 687-695.

Buijze 2011

A.W.G.J. Buijze, 'Waarom het transparantiebeginsel maar niet transparant wil worden', *NTER* 2011, afl. 7, p. 240-248.

Buijze 2013

A.W.G.J. Buijze, *The Principle of Transparency in EU Law* (diss. Utrecht), 's-Hertogenbosch: Uitgeverij BOXPress 2013.

Burkens e.a. 2012

M.C. Burkens e.a., *Beginnelsen van de democratische rechtsstaat: inleiding tot de grondslagen van het Nederlandse staats- en bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 2012.

Van Buuren 1978

P.J.J. van Buuren, *Kringen der belanghebbenden. In het bijzonder in procedures tegen de overheid* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 1978.

Van Buuren e.a. 2014

P.J.J. van Buuren e.a., *Hoofdlijnen ruimtelijk bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 2014.

Van Buuren, Jurgens & Michiels 2014

P.J.J. van Buuren, G.T.J.M. Jurgens en F.C.M.A. Michiels, *Bestuursdwang en dwangsom*, Deventer: Kluwer 2014.

Commissie Evaluatie Awb II 2001

Commissie Evaluatie Awb II, *Toepassing en effecten van de Algemene wet bestuursrecht 1997-2001*, Den Haag 2001.

Cooter & Schäfer 2011

R.D. Cooter en H.B. Schäfer, 'Make or take, why law can cause growth', in: M. Faure en J. Smits (eds.), *Does Law Matter? On Law and Economic Growth*, Cambridge: Intersentia 2011, p. 155-163.

Craig & De Búrca 2015

P. Craig en G. de Búrca, *EU Law. Text, Cases, and Materials*, Oxford : Oxford University Press, 2015.

Daalder, Geleijnse & Elzakkers 2015

E.J. Daalder, C.A. Geleijnse en A.A.M. Elzakkers, 'Kroniek van het algemeen bestuursrecht', *NJB* 2015, 1778, afl. 35, p. 2431-2442.

Damen 1993

L.J.A. Damen, 'Bestaat de Awbmens?', in: J.L. Boxum e.a. (red.), *Aantrekkelijke gedachten. Beschouwingen over de Algemene wet bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 1993.

Damen e.a. 2009

L.J.A. Damen e.a., *Bestuursrecht 1*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2009.

Dashwood e.a. 2011

A. Dashwood e.a., *Wyatt and Dashwood's European Union Law*, Oxford: Hart Publishing 2011.

Decoster 2013

A. Decoster (red.), *Economie, een inleiding*, Leuven: Universitaire Pers Leuven 2013.

Defares & Goossens 2005

K.J. Defares en S.M. Goossens, 'Streekgewest Westelijk Noord-Brabant: verduidelijking van de kring van beroepsgerechtigden onder de steunregels', *NTER* 2005, afl. 7/8, p. 160-163.

Defares & Goossens 2007

K.J. Defares en S.M. Goossens, 'Het arrest Boiron: de pil verguld?', *NTER* 2007, afl. 1/2, p. 8-13.

Di Bella 2014

L. Di Bella, *De toepassing van de vereisten van causaliteit, relativiteit en toerekening bij de onrechtmatige overheidsdaad* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2014.

Drahmann 2011

A. Drahmann, 'Streven naar een transparante (her)verdeling van schaarse publieke rechten', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden en C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011, p. 267 – 292.

Drahmann 2015

A. Drahmann, *Transparante en eerlijke verdeling van schaarse besluiten. Een onderzoek naar de toegevoegde waarde van een transparantieverplichting bij de verdeling van schaarse besluiten in het Nederlandse bestuursrecht* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2015.

Drahmann 2016

A. Drahmann, 'De gevolgen van de Dienstenrichtlijn op vergunningverlening: de zaken Trijber en Harmsen', *Gst.* 2016/13, p. 68-75.

Van Eijk & Hins 2011

N.A.N.M. van Eijk en A.W. Hins, 'Verdeling van radiofrequenties', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden en C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011, p. 45-69.

Van Ettekoven 2009

B.J. van Ettekoven, 'Bestuursrechtspraak voor Jan en Alleman? Op weg naar een stelsel van subjectieve rechtsbescherming', in: B.J. Schueler, B.J. van Ettekoven en J. Hoekstra, *Rechtsbescherming in het omgevingsrecht* (Preadvies voor de Vereniging voor bouwrecht 2010, nr. 37), Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2009, p. 71-128.

Van Gent, Van Bergeijk & Heuten 2004

C. van Gent, P.A.G. van Bergeijk en H.J. Heuten, *Basisboek Markt- en micro-economie, met de praktijk van het mededingsrecht*, Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff 2004.

Gerards 2002

J.H. Gerards, *Rechterlijke toetsing aan het gelijkheidsbeginsel* (diss. Maastricht), Den Haag, Sdu uitgevers 2002.

Gerards 2004

J.H. Gerards, 'Gelijke behandeling en het EVRM. Artikel 14 EVRM: van krachteloze waarborg naar 'norm met tanden'', *NJCM-Bulletin* 2004, nr. 2, p. 176-198.

Gerbrandy 2009

A. Gerbrandy, *Convergentie in het mededingingsrecht. De invloed van het EG-recht op materiële toepassing, toegang, bewijs en toetsing bij de Nederlandse mededingingsbestuursrechter, gezien in het licht van effectieve rechtsbescherming* (diss. Utrecht), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2009.

Gerritsen 2015

L.J. Gerritsen, 'De (gewijzigde) positie van de concurrent in het bestuursrecht', *PB* 2015/73, p. 4-7.

Van Gerven 1971

W. van Gerven, 'Schets van een Belgisch Economisch Grondslagenrecht', *SEW* 1971, p. 404-428.

Van der Gouw & Timmer 2016

J.J. van der Gouw en M.J.W. Timmer, 'Detailhandel – een dienst die geen dienst mag heten?', *TO* 2016, nr. 3, p. 71-78.

De Graaf & Van der Veen 2016

K.J. de Graaf en G.A. van der Veen, 'De correctie Widdershoven gewogen', *NTB* 2016, 23, p. 169-176.

Van de Gronden 2016

J.W. van de Gronden, 'Europees mededingingsrecht en niet-economische belangen', *SEW* 2016, afl. 11, p. 472-483.

Haegens 2015

K. Haegens, *De grootste show op aarde. De mythe van de markteconomie*, Amsterdam: Ambo | Anthos 2015.

Hancher, Ottervanger & Slot 2012

L. Hancher, T. Ottervanger en P.J. Slot (eds.), *EU State Aids*, London: Sweet & Maxwell 2012.

Hatzopoulos 2012

V. Hatzopoulos, *Regulating services in the European Union*, Oxford: Oxford University press 2012.

Hatzopoulos 2016

V. Hatzopoulos, 'The Allocation of Limited Authorisations under EU Internal Market Rules', in: P.C. Adriaanse e.a. (eds.), *Scarcity and the State I. The Allocation of Limited Rights by the Administration*, Cambridge: Intersentia 2016, p. 163-186.

Heeremans, Baas & Kortmann 2013

D. Heeremans, R. Baas en C.N.J. Kortmann, 'De belanghebbende in het bestuursrecht – concurrenten en omwonenden', *Bb* 2013/73, p. 239-241.

Heijnsbroek 2013

P. Heijnsbroek, *Grond voor gelijkheid. Gelijke kansen op werken bij gronduitgifte door de overheid* (diss. Utrecht), Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2013.

Helder & Jue 1987

E. Helder en R.J. Jue, 'Belangenafweging in het bestuursrecht', in: *Bestuurswetenschappen* 1987, p. 25-41.

Heldeweg 2009

M.A. Heldeweg, 'Specialiteitsbeginsel', *JB Select* 2009, nr. 6, p. 79-96.

Hellingman & Mortelmans 1989

K. Hellingman en K.J.M. Mortelmans, *Economisch publiekrecht. Rechtswaarborgen en rechtsinstrumenten*, Deventer: Kluwer 1989.

Hessel 2007

B. Hessel, 'De Dienstenrichtlijn leidt tot hoofdbreken voor de wetgever', *RegelMaat* 2007, afl. 5, p. 205-217.

Hessel 2011

B. Hessel, 'De Dienstenrichtlijn: nieuwe hoofdbreken bij de implementatie door de (gemeentelijke) wetgever', *RegelMaat* 2011, afl. 5, p. 256-271.

Hessel 2016

B. Hessel, 'Met het Pact van Amsterdam kunnen onze steden de sociale markteconomie van de EU voor Nederland benutten', *Gst.* 2016/154, p. 834-843.

Hessel & Vidal 2014-1

B. Hessel en M. Vidal 'De nieuwe Algemene groepsvrijstellingsverordening voor staatssteun' (deel I), *Gst.* 2014/99, p. 483-490.

Hessel & Vidal 2014-2

B. Hessel en M. Vidal 'De nieuwe Algemene groepsvrijstellingsverordening voor staatssteun' (deel II), *Gst.* 2014/106, p. 512-517.

Van Heusden 2016

L.A. van Heusden, 'De appellerende vastgoedeigenaar. Een overzicht van de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over de belanghebbendheid van vastgoedeigenaren bij ruimtelijke besluitvorming', *TBR* 2016/82, p. 529-535.

Heutink 2010

G.H.J. Heutink, 'Nieuw licht op detailhandelsbeperkingen, duurzame ontwrichting en goede ruimtelijke ordening in rechtspraak en regelgeving (art. 1.1.2 Bro)', *Gst.* 2010/62, p. 301-310.

Heutink & Franken van Bloemendaal 2013

G.H.J. Heutink en A. Franken van Bloemendaal, 'Art. 3.1.6 lid 2 Bro: de ladder voor duurzame verstedelijking nader beschouwd', *TBR* 2013/137, p. 918-930.

Heutink & Franken van Bloemendaal 2014

G.H.J. Heutink en A. Franken van Bloemendaal, 'De ladder voor duurzame verstedelijking nader beschouwd (deel A)', *TBR* 2014/128, p. 696-708.

Heutink & Franken van Bloemendaal 2015

G.H.J. Heutink en A. Franken van Bloemendaal, 'De ladder voor duurzame verstedelijking nader beschouwd (deel B)', *TBR* 2015/2, p. 3-13.

Hirsch Ballin 1988

E.M.H. Hirsch Ballin, *Artikel 1 van de Grondwet als fundamentele constitutionele norm*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1988.

Hoffmann, Rowe & Türk 2011

H.C.H. Hoffmann, G.C. Rowe en A.H. Türk, *Administrative Law and Policy of the European Union*, Oxford: Oxford University Press 2011.

Den Hollander 2012

P.W. den Hollander, 'Het bestuursrechtelijk en het privaatrechtelijk relativiteitsvereiste als twee-eiige tweeling', *AA* 2012, p. 443-454.

Hollis 2012

D.B. Hollis, 'Defining Treaties', in: D.B. Hollis (ed.), *The Oxford Guide tot Treaties*, Oxford: Oxford University Press 2012.

Den Houdijker & Schuurmans 2015

F.M.J. Den Houdijker en Y.E. Schuurmans, 'Geheim bewijs in een doeltreffende voorziening in rechte', *JBplus* 2015, p. 139-159.

Hufen 2016

F. Hufen, *Verwaltungsprozessrecht*, 10. Auflage, München: Verlag C.H. Beck 2016.

Huurnink & Van den Tweel 2014

P.P. Huurnink en R.J.M. van den Tweel, 'Modernisering van het staatssteunbeleid. Deel 1: Formeel recht', *Tijdschrift voor Staatssteun*, 2014, afl. 3, p. 88-98.

Huurnink & Van den Tweel 2015

P.P. Huurnink en R.J.M. van den Tweel, 'Modernisering van het staatssteunbeleid. Deel 2: Materieel recht', *Tijdschrift voor Staatssteun*, 2015, afl. 1, p. 8-20.

Jacobs & Den Ouden 2005

M.J. Jacobs en W. den Ouden, 'De toetsing getoetst. De bestuursrechter en het EG-recht inzake staatssteun', in: W. den Ouden (red.), *Staatssteun en de Nederlandse rechter*, Deventer: Kluwer 2005.

Jacobs & Den Ouden 2011

M.J. Jacobs en W. den Ouden, 'Eerlijk zullen wij alles delen... Ontwikkelingen in de jurisprudentie over de verdeling van de subsidiepot', *JBplus* 2011, p. 35-58.

Jans 2005

J.H. Jans, *Doorgeschoten? Enkele opmerkingen over de gevolgen van de Europeanisering van het bestuursrecht voor de grondslagen van de bestuursrechtspraak* (oratie Groningen), Groningen: Europa Law Publishing 2005.

Jans 2006

J.H. Jans, 'Doorbreking van het specialiteitsbeginsel door het Europees recht?', in: K.J. de Graaf, A.T. Marseille en H.B. de Winter (red.), *Op tegenspraak* (Damen-bundel), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2006, p. 13-28.

Jans 2014

J.H. Jans, 'Het einde van de 'Boxtel-paradox' (en nog veel meer)?', in: A.G. Bregman, H.E. Bröring & K.J. de Graaf (red.), *Onbegrensde rechtsbeoefening* (Lubach-bundel), Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2014, p. 109-115.

Jans, Prechal & Widdershoven 2011

J.H. Jans, S. Prechal en R.J.G.M. Widdershoven, *Inleiding tot het Europees bestuursrecht*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2011.

Jansen & Van der Leek 2012

J.E. Jansen en D.T. van der Leek, 'Ambtshalve toetsen beperken', *NTB* 2012, 33, p. 253-260.

Jurgens 2004

G.T.J.M. Jurgens, *Relativiteit in het bestuursrecht?* (oratie Utrecht), Deventer: Kluwer 2004 (digitaal geraadpleegd).

Jurgens 2010

G.T.J.M. Jurgens, 'De bestuursrechtelijke relativiteitseis', in: J.C.A. de Poorter, G.T.J.M. Jurgens en H.J.M. Besselink, *De toegang tot de rechter beperkt* (VAR-reeks 144), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2010.

Jurgens 2011

G.T.J.M. Jurgens, 'Remedies tegen de ondraaglijke lichtheid van een succesvol beroep op de schending van rechtsnormen', *NTB* 2011, 28, p. 202-206.

Kanning & Kerkmeester 2008

W. Kanning en H.O. Kerkmeester (red.), *Economie en recht*, Groningen: Noordhoff Uitgevers 2008.

Koetser 1992

M.B. Koetser 'Belanghebbende volgens de rechtsprekende afdelingen van de Raad van State', in: *De belanghebbende* (VAR-reeks 108), Alphen aan den Rijn: Samsom H.D. Tjeenk Willink 1992.

Konijnenbelt 2016

W. Konijnenbelt, 'Een correctie op het relativiteitsvereiste van 8:69a Awb?', *NTB* 2016, 21, p. 159-162.

De Koning & Van der Beek 2005

M. de Koning en J.C.M. van der Beek, 'De Goksaga wederom vervolgd: De Lotto/Ladbrokes', *NTER*, 2005, nr. 7/8, p. 153-159.

Kortmann e.a. 2016

C.A.J.M. Kortmann e.a., *Constitutioneel recht*, Deventer: Kluwer 2016.

Lankhorst 1992

G.H. Lankhorst, *De relativiteit van de onrechtmatige daad* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 1992.

Lennaerts & Van Nuffel 2011

K. Lennaerts en P. van Nuffel, *Europees recht*, Antwerpen: Intersentia 2011.

Loozen 2009

E.H.M. Loozen, 'Reactie op 'Economisch recht en het Verdrag van Lissabon I: mededinging en interne markt'', *SEW* 2009, afl. 3, p. 108-110.

Loozen 2010

E.M.H. Loozen, *Het begrip mededingingsbeperking zoals neergelegd in artikel 101(1) VWEU: een beslismodel* (diss. Amsterdam UvA), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2010.

Maasdam & Sluijs 2009

Y.A. Maasdam en J.J.M. Sluijs, 'Hartlauer: reguleren van zorgverlening begrensd', *NTER* 2009, afl. 6, p. 214-219.

Mankiw 2004

N.G. Mankiw, *Principles of Economics*, Mason: Thomson 2004.

Marseille 2011

A.T. Marseille, 'Toegang tot de bestuursrechter in Nederland en Duitsland', *AA* 2011, p. 238-245.

Van de Meerssche 1978

P. van de Meerssche, *Europese integratie en desintegratie*, Antwerpen 1978.

Merkx 2015

C.J.A.M. Merkx, 'Reikt de relativiteit tot in bezwaar? Een verkenning van de gewenste verhouding tussen het relativiteitsvereiste in beroep en de volledige heroverweging in bezwaar', in: A.T. Marseille e.a. (red.) *Behoorlijk bestuursprocesrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2015, p. 189-211.

Messer & Heldeweg 1990

E.A. Messer en M.A. Heldeweg, 'Bestuurscompensatie en het specialiteitsbeginsel: een beschouwing over juridische spraakverwarring, rekkelijken versus preciezen en enkele cryptische wetsartikelen', *Rechtsgeleerd magazijn Themis*, 1990 (afl. 4), p. 147-166.

Metselaar 2014

A.J. Metselaar, 'Who can invoke State aid Law before National Judges? That Floating Question of Legal Interest in the Case Law of Dutch Courts', *EstAL* 2014, p. 250-260.

Metselaar 2016

A.J. Metselaar, *Drie rechters en één norm. Handhaving van de Europese staatssteunregels voor de Nederlandse rechter en de grenzen van de nationale procedurele autonomie* (diss. Leiden), Deventer: Wolters Kluwer 2016.

Michiels, Blomberg & Jurgens 2016

F.C.M.A. Michiels, A.B. Blomberg en G.T.J.M. Jurgens, *Handhavingsrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2016.

Modderman 2012

C.B. Modderman, 'Het moment van toepassing van het relativiteitsvereiste door de bestuursrechter', *NTB* 2012, 29, p. 215-219.

Mortelmans 1998

K.J.M. Mortelmans, 'The Common Market, the Internal Market and the Single Market, What's in a Market?', *CMLR* 1998, p. 101-136.

Mortelmans 2006

K.J.M. Mortelmans, 'De interne markt: is er nog ruimte voor binnengrenzen', in: E. Manunza & L. Senden (red.), *De EU, de interstatelijkheid voorbij*, Amsterdam: Blaeu, Willem Jansz. 2006, p. 13-29.

Nijmeijer e.a. 2015

A.G.A. Nijmeijer e.a., *Evaluatie artikel 8:69a Awb en artikel 6:22 Awb. Een onderzoek naar het relativiteitsvereiste en het passeren van gebreken in de (rechts)praktijk*, Den Haag: WODC / Ministerie van Veiligheid & Justitie 2015.

Van Ommeren 1996

F.J. van Ommeren, *De verplichting verankerd. De reikwijdte van het legaliteitsbeginsel en het materiële wetsbegrip* (diss. Utrecht), Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1996.

Van Ommeren 2004

F.J. van Ommeren, *Schaarse vergunningen* (oratie Amsterdam VU), Deventer: Kluwer 2004.

Van Ommeren 2011

F.J. van Ommeren, 'Schaarse publieke rechten: een verplichting tot het creëren van mededingingsruimte?', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden en C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011, p. 235-265.

Van Ommeren 2016

F.J. van Ommeren, 'Hommerson. Schaarse vergunningen en transparantie', in: T. Barkhuysen e.a. (red.), *AB Klassiek. Standaarduitspraken bestuursrecht, opnieuw en thematisch geannoteerd*, Deventer: Wolters Kluwer, 2016, p. 575-597.

Van Ommeren 2017

F.J. van Ommeren, 'Schaarse vergunningen: het beginsel van gelijke kansen als rechtsgrondslag voor de verplichting tot het bieden van mededingingsruimte. Van doctrinair standpunt naar positief recht', in: M. Bosma e.a. (red.), *De conclusie voorbij* (Polak-bundel), Nijmegen, Ars Aequi Libri 2017, p. 191-208.

Van Ommeren, Den Ouden & Wolswinkel 2011

F.J. van Ommeren, W. den Ouden en C.J. Wolswinkel, 'Schaarse publieke rechten. Wat Bard, Betfair en BNR met elkaar gemeen hebben', *NJB* 2011, 1470, afl. 28, p. 1858-1866.

Den Ouden, Jacobs & Verheij 2011

W. den Ouden, R.J. Jacobs en N. Verheij, *Subsidierecht*, Deventer: Kluwer 2011.

Parret 2012

L.Y.M. Parret, Effectieve rechtsbescherming: eindeloos potentieel, ongeleid projectiel?, *NTER* 2012, afl. 5, p. 157-168.

Pelkmans 2006

J. Pelkmans, *European Integration – Methods and Economic Analysis*, Harlow: Financial Times Prentice Hall 2006.

Pijnacker Hordijk e.a. 2009

E. Pijnacker Hordijk e.a., *Aanbestedingsrecht*, Den Haag: Sdu uitgevers 2009.

Plug, Van Twist & Geut 2003

P. Plug, M. van Twist en L. Geut, *Sturing van marktwerking. De bestuurlijke gevolgen van liberalisering en privatisering*, Assen: Koninklijke Van Gorcum 2003.

Polak 2005

J.E.M. Polak, 'Bestuursrechtelijke handhaving: bevoegdheid of verplichting? Hebben juristen niets meer te bieden?', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden en J.E.M. Polak (red.), *Recht realiseren. Bijdragen rond het thema adequate naleving van rechtsregels*, Deventer: Kluwer 2005.

Polak 2009

J.E.M. Polak, 'Vijftien jaar geschillenbeslechting onder de Algemene wet bestuursrecht', *Trema* 2009-9, p. 378-383.

De Poorter 2003

J.C.A. de Poorter, *De belanghebbende. Een onderzoek naar de betekenis van het belanghebbende-begrip in het bestuurs(proces)recht* (diss. Tilburg), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2003.

De Poorter 2007

J.C.A. de Poorter, 'Subjectiveringstendensen rond het beroepsrecht in Europeesrechtelijk perspectief', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden en E. Steyger (red.), *Europees recht effectueren. Algemeen bestuursrecht als instrument voor de effectieve uitvoering van EG-recht*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2007, p. 29-46.

De Poorter 2010

J.C.A. de Poorter, 'Doel en functie van de toegang tot de bestuursrechter: bespiegelingen over ontwikkelingen in het bestuursprocesrecht', in: J.C.A. de Poorter, G.T.J.M. Jurgens en H.J.M. Besselink, *De toegang tot de rechter beperkt* (VAR-reeks 144), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2010.

De Poorter e.a. 2004

J.C.A. de Poorter e.a., *Herijking van het belanghebbende-begrip. Een relativiteitsvereiste in het Awb-procesrecht?*, Den Haag: WODC 2004.

De Poorter e.a. 2016

J.C.A. de Poorter e.a., 'Bestuursprocesrecht' (Kroniek), *NTB* 2016, 14, p. 114-125.

De Poorter & Van Ettekovén 2013

J.C.A. de Poorter en B.J. van Ettekovén, 'Het relativiteitsvereiste in het bestuursrecht: de ene relativiteitseis is de andere niet', *NTB* 2013, 20, p. 109-120.

De Poorter & De Graaf 2011

J.C.A. de Poorter en K.J. de Graaf, *Doel en functie van de bestuursrechtspraak: een blik op de toekomst*, Den Haag: Raad van State 2011.

Prechal 2015

S. Prechal, 'Interne situatie en prejudiciële vragen', *SEW* 2015, afl. 11, p. 494-496.

Prechal & Widdershoven 2011

S. Prechal en R.J.G.M. Widdershoven, 'Redefining the Relationship between 'Rewe effectiveness' and Effective Judicial Protection', *REALaw* 2011-2, p. 31-50.

PWC 2005

PwC, *Onderzoek naar de problematiek Markt en overheid*, Den Haag, PWC 2005.

Raad van State 2008

Jaarverslag van de Raad van State 2008.

Van der Ree 2000

P. van der Ree, *Met woord en kaart. Over detaillering en reikwijdte van bestemmingsplanregeling* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 2000.

Van Rijn 2016

T.P.J.N. van Rijn, 'Amsterdamse prostituees en partyboten en de Dienstenrichtlijn: de zaken Trijber en Harmsen', *NTER* 2016, afl. 2, p. 35-41.

Van Rijn van Alkemade 2012

J.M.J. van Rijn van Alkemade, 'Rechtsbescherming bij de verdeling van schaarse publieke rechten. Lessen uit de *zero base*-casus', *NTB* 2012, 1, p. 3-13.

Van Rijn van Alkemade 2016

J.M.J. van Rijn van Alkemade, *Effectieve rechtsbescherming bij de verdeling van schaarse publieke rechten* (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2016.

Riley 2007

A. Riley, 'The EU reform treaty and the competition protocol: undermining EC competition law', *ECLR* 2007, 28 (12), p. 703-707.

Rogier 2005

L.J.J. Rogier, 'Handhaving van bestuursrecht' (Kroniek), *NTB* 2005, 22, p. 154-167.

Ruggie 1982

J.G. Ruggie, 'International Regimes, Transactions, and Change: Embedded Liberalism in the Postwar Economic Order', *International Organization* 36(2) 1982.

Saenen 2014

N. Saenen, 'De nieuwe Algemene Groepsvrijstellingsverordening', *NTER* 2014, afl. 10, p. 325-331.

Saenen 2016

N. Saenen, 'Staatssteun. Wat is dat?', *NTER* 2016, afl. 9, p. 311-318.

Sanderink 2015

D.G.J. Sanderink, *Het EVRM en het materiële omgevingsrecht* (diss. Nijmegen), Deventer: Kluwer 2015.

Sanderink 2016

D.G.J. Sanderink, 'De doorwerking van het EVRM en het Unierecht in vergunningstelsels in driehoeksverhoudingen', *NTB* 2016, 44, p. 317-330.

Santa Maria 2007

A. Santa Maria (ed.), *Competition and State Aid. An Analysis of the EC Practice*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2007.

Sauter & Schepel 2009

W. Sauter en H. Schepel, *State and Market in European Union Law. The Public and Private Spheres of the Internal Market before the EU Courts*, Cambridge: Cambridge University Press 2009.

Scheltema 2010

M. Scheltema, 'De nieuwe Aanbestedingswet: een duurzaam bouwwerk?', in: J.M. Hebly, E.R. Manunza en M. Scheltema, *Beschouwingen naar aanleiding van het wetsvoorstel Aanbestedingswet*, (Preadvies voor de Vereniging voor bouwrecht 2010, nr. 38), Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2010, p. 121-153.

Scheltema 2016

M. Scheltema, 'IKON. Beginselen van behoorlijk bestuur en privaatrechtelijk handelen van bestuursorganen', in: T. Barkhuysen e.a. (red.), *AB Klassiek. Standaarduitspraken bestuursrecht, opnieuw en thematisch geannoteerd*, Deventer: Wolters Kluwer, 2016, p. 177-185.

Schild 2012

A.J.P. Schild, *De invloed van het EVRM op het ondernemingsrecht (diss. Leiden)*, Deventer: Kluwer 2012.

Schlössels 1998

R.J.N. Schlössels, *Het Specialiteitsbeginsel. Over de structuur van bestuursbevoegdheden, wetmatigheid van bestuur en beleidsvrijheid* (diss. Maastricht), Den Haag: Sdu uitgevers 1998.

Schlössels 2001

R.J.N. Schlössels, 'Het specialiteitsbeginsel. Een verkenning van recente rechtspraak', *JBplus* 2001, p. 33-47.

Schlössels 2004

R.J.N. Schlössels, *De belanghebbende*, Deventer: Kluwer 2004.

Schlössels 2007

R.J.N. Schlössels, 'Een Schutznorm in het bestuursproces: selectief winkelen bij de burens?', *NTB* 2007, 34, p. 245-248.

Schlössels 2014

R.J.N. Schlössels, 'Relativiteitsvereiste', *JB Select* 2014, nr. 17, p. 253-268.

Schlössels 2015

R.J.N. Schlössels, 'Beginselen van behoorlijk bestuur' (Kroniek), *NTB* 2015, 14, p. 111-121.

Schlössels 2016-1

R.J.N. Schlössels, 'Jetski's. Het specialiteitsbeginsel', in: T. Barkhuysen e.a. (red.), *AB Klassiek. Standaarduitspraken bestuursrecht, opnieuw en thematisch geannoteerd*, Deventer: Wolters Kluwer, 2016, p. 439-455.

Schlössels 2016-2

R.J.N. Schlössels 'Beginselen van behoorlijk bestuur' (Kroniek), *NTB* 2016, 47, p. 356-365.

Schlössels e.a. 2004

R.J.N. Schlössels e.a. (red.), *In beginsel. Over aard, inhoud en samenhang van rechtsbeginselen in het bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 2004.

Schlössels & Zijlstra 2017

R.J.N. Schlössels en S.E. Zijlstra, *De Haan/Drupsteen/Fernhout, Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat: band 1: grondslagen, begrippen, normering, organisatie, wet- en regelgeving, uitvoering, handhaving*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Van der Schoot 2011

T.H.H.A. van der Schoot, *Wro: bedoeling en bevoegdheden*, Amsterdam: Berghauser Pont Publishing 2011.

Schreuder-Vlasblom 2007

M. Schreuder-Vlasblom, 'Relativiteit in het bestuursrecht; een discussiebijdrage', *NTB* 2007, 8, p. 43-52.

Schreuder-Vlasblom 2017

M. Schreuder-Vlasblom, *Rechtsbescherming en bestuurlijke voorprocedure*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Schueler 2005

B.J. Schueler, 'Hoe ver strekt de rechtsbescherming in het omgevingsrecht? Over subjectivering in het bestuursprocesrecht', *TO* 2005, nr. 4, p. 114-123.

Schueler 2009

B.J. Schueler, 'Tussen te veel en te weinig. Subjectivering en finaliteit in de bestuursrechtspraak', in: B.J. Schueler, B.J. van Ettekoven en J. Hoekstra, *Rechtsbescherming in het omgevingsrecht* (Preadvies voor de Vereniging voor bouwrecht 2010, nr. 37), Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2009, p. 1-70.

Schueler 2011

B.J. Schueler, 'Een relativiteitsleer in wording', *NTB* 2011, 38, p. 265-271.

Schueler 2015

B.J. Schueler, 'De verschuivende functies van de Awb', *RegelMaat* 2015, p. 422-436.

Schuurmans, Pill & Groothuis 2012

Y.E. Schuurmans, K. Pill en M.M. Groothuis, 'De rechter op internet', *Computerrecht*, 2012/118 (afl. 4), p. 250-260.

Schuurmans & Voermans 2010

Y.E. Schuurmans en W.J.M. Voermans, 'Artikel 8:2 Awb: weg ermee!', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & J.E.M. Polak (red.), *Bestuursrecht harmoniseren: 15 jaar Awb*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2010, p. 809-831.

SER 2010

Sociaal Economische Raad (SER), *Overheid en Markt: het Resultaat telt. Voorbereiding Bepalend voor Succes*, SER-advies nr. 2010/01.

Sevinga 2014

K. Sevinga, 'Bevoegdheid van het Hof van Justitie: de ene interne situatie is de andere niet', *NTER* 2014, afl. 6, p. 196-202.

Shaw 2008

M.N. Shaw, *International Law*, Cambridge: Cambridge University Press 2008.

Slot & Swaak 2012

P.J. Slot en Ch.R.A. Swaak, *Inleiding mededingingsrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2012.

De Snoo 2015

A. de Snoo, 'Actualiteiten omgevingsrecht: bouwmarkten en ladders', *Vastgoedrecht* 2015/6, p. 165-167.

Steenbergen 2008

J. Steenbergen, 'Het mededingingsbeleid en het Verdrag van Lissabon', *SEW* 2008, afl. 4, p. 136-143.

Stergiou 2011

H.M. Stergiou, 'Het Hof van Justitie: Engelbewaarder van het transparantiebeginsel. Een bespreking van het arrest *Engelmann* (zaak C-64/08) en tien jaar transparantierechtspraak van het Hof van Justitie', *NTER* 2011, afl. 3, p. 77-87.

Steyger 2008

E. Steyger, 'De implementatie van de Dienstenrichtlijn en het algemeen bestuursrecht', *NTB* 2008, 1, p. 1-10.

Steyger 2010

E. Steyger, 'Beroepstermijnen aanbestedingsrecht en het effectiviteitsbeginsel', *NTER* 2010, afl. 6, p. 195-199.

Steyger 2014

E. Steyger, 'Vrij verkeer en mededinging: de interne situatie', *SEW* 2014, afl. 2, p. 66-74.

Steyger, Botman & Geursen 2011

E. Steyger, M.R. Botman en W.W. Geursen, 'Kroniek van het Europees materieel recht', *NJB* 2011, 784, afl. 15, p. 943-951.

Stiglitz 1991

J.E. Stiglitz, *The Invisible Hand and Modern Welfare Economics* (NBER working paper 3641), Cambridge: 1991.

Stoter 2000

W.S.R. Stoter, *Belangenafweging door de rechter* (diss. Amsterdam UvA), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2000.

Stout 1989

H.D. Stout, 'Doelmatige bestuurlijke belangenafweging: een speciaal terrein', in: J.W.M. Engels e.a., *De rechtsstaat herdacht*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1989, p. 237-254.

Stramrood 2015

B.J.P. Stramrood, 'Vijf jaar relativiteit. Een overzicht van de toepassing van het bestuursrechtelijke relativiteitsvereiste door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State', *TBR* 2015/140, p. 828-840.

Stramrood 2016

B.J.P. Stramrood, 'Actualiteitenoverzicht bestuursrechtelijke relativiteitsvereiste. De toepassing van het bestuursrechtelijke relativiteitsvereiste door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State – Stand van zaken', *TBR* 2016/129, p. 816-828.

Swagemakers 2015

P.M.J.J. Swagemakers, 'Het relativiteitsvereiste gezien vanuit vier groepen belanghebbenden', *Bb* 2015/3, p. 9-13.

Szyszczak 2007

E. Szyszczak, *The Regulation of the State in Competitive Markets in the EU*, Oxford & Portland, Oregon: Hart Publishing 2007.

Tjepkema 2010

M.K.G. Tjepkema, *Nadeelcompensatie op basis van het égalitébeginsel. Een onderzoek naar nationaal, Frans en Europees recht* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2010.

Tolsma 2008

H.D. Tolsma, 'Het specialiteitsbeginsel en bemiddelend bestuur', *JBplus* 2008, p. 126-136.

Tolsma 2013

H.D. Tolsma, 'De betekenis van het specialiteitsbeginsel in de context van het omgevingsrecht', *NTB* 2013, 21, p. 121-128.

Tryfonidou 2010

A. Tryfonidou, 'Further steps to convergence among the market freedoms', *ELR* 2010 (35)1, p. 36-56.

VAR-reeks 135

Staatssteun op het grensvlak van Bestuursrecht, Europees recht en fiscaal recht, Verslag van de algemene vergadering gehouden op 20 mei 2005 ter behandeling van de preadviezen van prof. dr. B. Hessel, mr. J.R. van Angeren en mr. drs. W. den Ouden, mr. G.J. van Slooten, VAR-reeks 135, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2006.

Uzman 2013

J. Uzman, *Constitutionele remedies bij schending van grondrechten. Over effectieve rechtsbescherming, rechtelijk absteren en de dialoog tussen rechter en wetgever* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2013.

Van der Veen 2015

G.A. van der Veen, 'Het relativiteitsvereiste van artikel 8:69a Awb: de stand van zaken', *JBplus* 2015, p. 160-179.

Verburg 2011

D.A. Verburg, 'Relativiteit in de Crisis- en herstelwet en in het voorstel Wet aanpassing bestuursprocesrecht. Of: Hoe moet het nou met het zeggekorfsakje?', *NTB* 2011, 3, p. 10-17.

Verheij 1989

N. Verheij, 'Rubriek De Lijn. Alleen de wetmatigheid heerscht over ons. Over onwetmatigheid van bestuur', in: *Publiek Domein* nr. 5, mei 1989, p. 188-196.

Verhoeven 2010

M.J.M. Verhoeven, 'Bestuursorganen en legaliteit in communautair perspectief', in: M.J.M. Verhoeven, J.E. van den Brink en A. Drahmman, *Europees offensief tegen nationale rechtsbeginselen? Over legaliteit, rechtszekerheid, vertrouwen en transparantie* (Jonge VAR-reeks 8), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2010, p. 15-64.

Verhoeven 2011

M.J.M. Verhoeven, *The Costanzo Obligation. The obligations of national administrative authorities in the case of incompatibility between national law and European law* (diss. Utrecht), Antwerpen: Intersentia 2011.

Verhoeven, Van den Brink & Drahmman 2010

M.J.M. Verhoeven, J.E. van den Brink en A. Drahmman, *Europees offensief tegen nationale rechtsbeginselen? Over legaliteit, rechtszekerheid, vertrouwen en transparantie* (Jonge VAR-reeks 8), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2010.

Verkade 1986

D.W.F. Verkade, *Ongeoorloofde mededinging*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1986.

Vermeer 2001

F.R. Vermeer, 'De beginselplicht tot handhaving en de ruimte om te gedogen', *JBplus* 2001, p. 76-85.

Vermeer 2010

F.R. Vermeer, *Gedogen door bestuursorganen* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2010.

Vermeer 2011

F.R. Vermeer, 'De 'beginselplicht' gedetermineerd. Over de gelding van de beginselplicht voor verschillende gebieden van het bestuursrecht', *JBplus* 2011, p. 59-74.

Vermeulen 2003

B.P. Vermeulen, 'De publieke taak: een veelzijdig begrip', J.W. Sap, B.P. Vermeulen en C.M. Zoethout (red.), *De publieke taak: Staatsrechtconferentie 2002 Vrije Universiteit Amsterdam*, Deventer: Kluwer 2003, p. 13-30.

Verschuur & Nijhof 2010

S. Verschuur en B. Nijhof, 'Het dpo en de Dienstenrichtlijn: einde van een gevestigde ruimtelijke ordeningspraktijk?', *BR* 2010/51 (afl. 4), p. 286-292.

Versteden 1985

C.J.N. Versteden, 'Het falende gelijkheidsbeginsel', in: D.W.P. Ruiter en C.J.N. Versteden, *Het gelijkheidsbeginsel in het administratieve recht* (VAR-reeks XCIII), Alphen aan den Rijn: Samsom H.D. Tjeenk Willink 1985.

VNO-NCW & MKB 2015

VNO-NCW en MKB-Nederland, *Zwartboek. Naar een nieuwe Wet markt en overheid* (brochure), 2015.

Voermans 2011

W.J.M. Voermans, 'Legaliteit als middel tot een doel', in: *Handelingen Nederlandse Juristen Vereniging*, Deventer: Kluwer 2011.

De Waard 2010

B.W.N. de Waard, 'Afgeleid belang', *JBplus* 2010, p. 62-80.

De Waard, Bok & Gilhuis 2001

B.W.N. de Waard, A.J. Bok en P.C. Gilhuis, *Algemeen bestuursrecht 2001: rechtsvergelijking bestuursrechtspraak. Een bespreking van de stelsels van Frankrijk, Duitsland, Denemarken en Engeland*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2001.

Ward 2014

A. Ward, 'Article 47 – Right to an Effective Remedy and to a Fair Trial – E. Evaluation', in: S. Peers et al. (eds.), *The EU Charter of Fundamental Rights – A Commentary*, Oxford: Hart Publishing 2014, p. 1273-1275.

Weiler 1991

J.H.H. Weiler, 'The Transformation of Europe', *Yale Law Journal* 1991, Vol. 100, No. 8, p. 2403 – 2483.

Wesseling & Neij 2005

R. Wesseling en N. Neij, 'Kroniek van het Europees recht', *NJB* 2005, afl. 9, p. 465-470.

Widdershoven 2011

R.J.G.M. Widdershoven, 'Het beginsel van effectieve rechtsbescherming', in: A. van den Brink, S.A. de Vries en M.P.A. De Koninck, *Beginselen bouwen Burgerschap* (Liber amicorum S. Prechal), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011, p. 103-113.

Widdershoven 2012

R.J.G.M. Widdershoven, 'De doorwerking van richtlijnen in een samengestelde Europese rechtsorde' in: H.R.B.M. Kummeling e.a. (red.), *De samengestelde Besselink – Bruggen bouwen tussen nationaal, Europees en internationaal recht* (Liber amicorum L. Besselink), Oisterwijk: Wolf legal publishers 2012, p. 207-226.

Widdershoven 2014

R.J.G.M. Widdershoven, 'Europeanisering van het algemeen bestuursrecht: stand van zaken en toekomstperspectief', in: B.J. Schueler en R.J.G.M. Widdershoven (red.), *Europeanisering van het algemeen bestuursrecht* (VAR 75 jaar), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2014.

Widdershoven 2015

R.J.G.M. Widdershoven, 'Acting apart together. Loyale samenwerking tussen bestuurlijke instanties en de positie van de burger', *SEW* 2015, afl. 11, p. 560-564.

Widdershoven 2016-1

R.J.G.M. Widdershoven, 'Unitrading Revisited. Oncontroleerbaar bewijs tussen eerlijk proces en doeltreffendheid', *NTER* 2016, afl. 3, p. 81-89.

Widdershoven 2016-2

R.J.G.M. Widdershoven, 'Kraaijeveld. Doorwerking van EU-recht in de nationale rechtsorde', in: T. Barkhuysen e.a. (red.), *AB Klassiek. Standaarduitspraken bestuursrecht, opnieuw en thematisch geannoteerd*, Deventer: Wolters Kluwer, 2016, p. 351-366.

Widdershoven e.a. 2007

R.J.G.M. Widdershoven e.a., *De Europese agenda van de Awb*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2007.

Wieland 2013

J. Wieland, 'De concurrent in het bestuursrecht: de relevante markt ruim afgebakend', *NTB* 2013, 17, p. 81-89.

Wiggers-Rust 2011

L.F. Wiggers-Rust, *Belang, belanghebbende en relativiteit in bestuursrecht en privaatrecht. Eenheid en verschil, in het bijzonder bij milieubelangen* (diss. Nijmegen), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011.

Van Wijk/Konijnenbelt & Van Male 2014

W. Konijnenbelt en R.M. van Male, *H.D. van Wijk. Hoofdstukken van Bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 2014.

Wollenschläger 2015

F. Wollenschläger, 'EU Law Principles for Allocating Scarce Goods and the Emergence of an Allocation Procedure. Identifying Substantive and Procedural Standards and Developing a New Type of Administrative Procedure', *REALaw*, 2015-1, p. 205-256.

Wolswinkel 2009-1

C.J. Wolswinkel, 'Diensten tussen frequenties en kansspelen. Contouren van een Europees kader voor het verlenen van een beperkt aantal vergunningen', *SEW* 2009, afl. 7/8, p. 287-299.

Wolswinkel 2009-2

C.J. Wolswinkel, 'De classificatie van verdelingsprocedures voor frequenties in de Telecommunicatiewet. Pleidooi voor een materiële benadering', *Mediaforum* 2009/2, p. 42-51.

Wolswinkel 2011

C.J. Wolswinkel, 'Verdelingsprocedures: een zoektocht naar een zinvol onderscheid', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden en C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011, p. 177-201.

Wolswinkel 2013

C.J. Wolswinkel, *De verdeling van schaarse publiekrechtelijke rechten* (diss. Amsterdam VU), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2013.

Wolswinkel 2014

C.J. Wolswinkel, 'Schaarse publiekrechtelijke rechten. Een algemeen leerstuk gerelativeerd', *NTB* 2014, 7, p. 58-66.

Wolswinkel 2017

C.J. Wolswinkel, 'Volwassen verdelingsrecht? Rechtsontwikkeling en rechtseenheid bij de verdeling van schaarse vergunningen', *JBplus* 2017, p. 3-26.

Woodward & Van Aardenne 2014

M.J. Woodward en P.H.J. van Aardenne, 'Ladder voor duurzame verstedelijking: storm in een glas water?', *BR* 2014/100, afl. 9, p. 527-536.

WRR 2000

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, *Het borgen van publiek belang*, Den Haag: Sdu uitgevers 2000.

WRR 2002

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, *De toekomst van de nationale rechtsstaat*, Den Haag: Sdu uitgevers 2002.

Van Zundert 2012

J.W. van Zundert (red.), *Wegwijzer Wro, Opmaat tot de omgevingswet*, Deventer: Kluwer 2012.

Rechtspraakregister

Europees Hof voor de Rechten van de Mens

- EHRM 26 juni 1986, ECLI:CE:ECHR:19860626HUD000854379 (*Van Marle e.a./Nederland*) | 5.6.2.1
- EHRM 7 juli 1989, ECLI:CE:ECHR:19890707JUD000087384 (*Tre Traktörer Aktiebolag/Zweden*) | 5.6.2.1
- EHRM 30 november 2004, ECLI:CE:ECHR:20041130JUD004893999 (*Öneryildiz/Turkije*) | 5.6.2.1
- EHRM 19 april 2007, ECLI:CE:ECHR:20070419HUD0063235/00 (*Vilho Eskelinen e.a./Finland*), AB 2007, 317, m.nt. T. Barkhuysen en M.L. van Emmerik | 5.6.2.1
- EHRM 29 maart 2010, ECLI:CE:ECHR:20100329JUD003404402 (*Depalle/Frankrijk*) | 5.6.2.1
- EHRM 13 maart 2012 ECLI:CE:ECHR:20120313JUD002378008 (*Malik/Verenigd Koninkrijk*) | 5.6.2.1
- EHRM 15 maart 2012, ECLI:CE:ECHR:20120315JUD000414904 (*Aksu/Turkije*) | 5.6.2.2
- EHRM 14 mei 2013, ECLI:CE:ECHR:2013.0514JUD006652911 (*N.K.M./Hongarije*) | 5.6.2.1
- EHRM 13 januari 2015, ECLI:CE:ECHR:20150113JUD006568113 (*Vékony/Hongarije*) | 5.6.2.1

Hof van Justitie

- HvJ EG 5 februari 1963, C-26/62, ECLI:EU:C:1963:1 (*Van Gend & Loos*) | 5.6.1.1
- HvJ EG 15 juli 1963, C-25/62, ECLI:EU:C:1963:17 (*Plaumann/Commissie*) | 6.5.2.1
- HvJ EG 15 juli 1964, C-6/64, ECLI:EU:C:1964:66 (*Costa ENEL*) | 5.6.1.1
- HvJ EG 13 juli 1966, C-56/64 en C-58/64, ECLI:EU:C:1966:41 (*Consten & Grundig*) | 4.5.1
- HvJ EG 3 december 1974, C-33/74, ECLI:EU:C:1974:131 (*Van Binsbergen*) | 4.4.4.3
- HvJ EG 20 mei 1976, C-104/75, ECLI:EU:C:1976:67 (*De Peijper*) | 5.4.2.1
- HvJ EG 16 december 1976, C-33/76, ECLI:EU:C:1976:188 (*Rewe*) | 4.6.1
- HvJ EG 16 december 1976, C-45/76, ECLI:EU:C:1976:191 (*Comet*) | 4.6.1
- HvJ EG 25 oktober 1977, C-26/76, ECLI:EU:C:1977:167 (*Metro I*) | 4.5.1
- HvJ EG 16 november 1977, 13/77, ECLI:EU:C:1977:185 (*GB-Inmo-BM*) | 4.2.3, 4.5.2
- HvJ EG 14 februari 1978, 27/76, ECLI:EU:C:1978:22 (*United Brands*) | 3.4.1
- HvJ EG 9 maart 1978, C-106/77, ECLI:EU:C:1978:49 (*Simmmenthal*) | 4.6.1, 5.6.1.1, 6.5.1.1
- HvJ EG 24 februari 1979, C-120/78, ECLI:EU:C:1979:42 (*Cassis de Dijon*) | 4.4.4.3
- HvJ EG 11 december 1980, 31/80, ECLI:EU:C:1980:289 (*L'Oréal*) | 3.4.1
- HvJ EG 17 december 1981, C-279/80, ECLI:EU:C:1981:314 (*Webb*) | 4.4.4.3
- HvJ EG 19 januari 1982, C-8/81, ECLI:EU:C:1982:7 (*Becker*) | 5.6.1.1
- HvJ EG 5 mei 1982, C-15/81, ECLI:EU:C:1982:135 (*Schul*) | 4.4.1
- HvJ EG 10 november 1982, C-261/81, ECLI:EU:C:1982:382 (*Rau*) | 4.4.4.3, 4.4.4.4
- HvJ EG 24 november 1982, C-249/81, ECLI:EU:C:1982:402 (*Buty Irish*) | 4.4.3
- HvJ EG 9 november 1983, 322/81, ECLI:EU:C:1983:313 (*Michelin*) | 3.4.1
- HvJ EG 10 januari 1985, C-229/83, ECLI:EU:C:1985:1 (*Leclerc*) | 4.5.2
- HvJ EG 15 mei 1986, C-222/84, ECLI:EU:C:1986:206 (*Johnston*) | 4.6.3
- HvJ EG 8 april 1987, C-80/86, ECLI:EU:C:1987:431 (*Kolpinghuis*) | 5.6.1.1
- HvJ EG 6 oktober 1987, C-118/86, ECLI:EU:C:1987:424 (*Nertsvoerderfabriek Nederland*) | 4.4.3.3
- HvJ EG 20 september 1988, C-302/86, ECLI:EU:C:1988:421 (*Deense Flessen*) | 4.4.4.4
- HvJ EG 21 september 1988, 267/86, ECLI:EU:C:1988:427 (*Van Eycke*) | 4.2.3, 4.5.2
- HvJ EG 2 februari 1989, C-186/87, ECLI:EU:C:1989:47 (*Cowan*) | 4.2.3
- HvJ EG 22 juni 1989, C-103/88, ECLI:EU:C:1989:256 (*Fratelli Costanzo*) | 5.6.1.1

- HvJ EG 28 november 1989, C-379/87, ECLI:EU:C:1989:599 (*Groener*) | 4.4.2
- HvJ EG 19 juni 1990, C-213/89, ECLI:EU:C:1990:257 (*Factortame*) | 4.6.1, 6.5.1.1
- HvJ EG 23 april 1991, C-41/90, ECLI:EU:C:1991:161 (*Höfner*) | 4.2.3, 4.5.2
- HvJ EG 25 juli 1991, C-288/89, ECLI:EU:C:1991:323 (*Collectieve Antennevoorziening Gouda*) | 4.4.2
- HvJ EG 25 juli 1991, C-76/90, ECLI:EU:C:1991:331 (*Säger*) | 4.4.3, 4.4.4.3, 4.4.4.4
- HvJ EG 19 november 1991, C-6/90 en C-9/90, ECLI:EU:C:1991:428 (*Francovich*) | 5.6.1.1
- HvJ EG 19 mei 1993, C-320/91, ECLI:EU:C:1993:198 (*Corbeau*) | 4.5.3
- HvJ EG 17 november 1993, C-185/91, ECLI:EU:C:1993:886 (*Reiff*) | 4.2.3
- HvJ EG 24 november 1993, C-267/91 en C-268/91, ECLI:EU:C:1993:905 (*Keck en Mithouard*) | 4.4.4.2
- HvJ EG 15 maart 1994, C-387/92, ECLI:EU:C:1994:100 (*Banco Exterior de España*) | 4.5.4.1
- HvJ EG 9 juni 1994, C-153/93, ECLI:EU:C:1994:240 (*Delta Schiffahrts- und Speditionsgesellschaft*) | 4.2.3
- HvJ EG 14 juli 1994, C-379/92, ECLI:EU:C:1994:296 (*Peralta*) | 4.4.4.2
- HvJ EG 4 april 1995, C-350/93, ECLI:EU:C:1995:96 (*Commissie/Italië*) | 6.5.2.1
- HvJ EG 10 mei 1995, C-384/93, ECLI:EU:C:1995:126 (*Alpine Investments*) | 4.4.3.3
- HvJ EG 5 oktober 1995, C-96/94, ECLI:EU:C:1995:308 (*Centro Seroizi Spediporto*) | 4.2.3
- HvJ EG 30 november 1995, C-55/94, ECLI:EU:C:1995:411 (*Gebhard*) | 4.4.4.4
- HvJ EG 14 december 1995, C-312/93, ECLI:EU:C:1995:437 (*Peterbroeck*) | 4.6.1
- HvJ EG 11 juli 1996, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285 (*SFEI*) | 4.5.4.5
- HvJ EG 14 november 1996, C-333/94 P, ECLI:EU:C:1996:436 (*Tetrapak*) | 3.4.1
- HvJ EG 9 december 1997, C-265/95, ECLI:EU:C:1997:595 (*Spaanse aardbeien*) | 4.4.3
- HvJ EG 31 maart 1998, C-68/94 en C-30/95, ECLI:EU:C:1998:148 (*Frankrijk/Commissie*) | 4.5.2
- HvJ EG 28 april 1998, C-120/95, ECLI:EU:C:1998:167 (*Decker*) | 4.4.5
- HvJ EG 28 april 1998, C-158/96, ECLI:EU:C:1998:171 (*Kohll*) | 4.4.5
- HvJ EG 29 april 1999, C-224/97, ECLI:EU:C:1999:212 (*Ciola*) | 5.6.1.1
- HvJ EG 21 september 1999, C-67/96, ECLI:EU:C:1999:430 (*Albany*) | 4.5.4.2
- HvJ EG 23 mei 2000, C-209/98, ECLI:EU:C:2000:279 (*Sydhavens*) | 4.5.3
- HvJ EG 7 december 2000, C-94/99, ECLI:EU:C:2000:677 (*ARGE*) | 4.4.3.4
- HvJ EG 20 februari 2001, C-205/99, ECLI:EU:C:2001:107 (*Analir*) | 4.4.3, 4.4.3.1, 4.4.6.2
- HvJ EG 20 september 2001, C-390/98, ECLI:EU:C:2001:456 (*Banks*) | 6.5.2.1
- HvJ EG 20 september 2001, C-453/99, ECLI:EU:C:2001:465 (*Courage en Crehan*) | 4.6.1
- HvJ EG 19 februari 2002, C-35/99, ECLI:EU:C:2002:97 (*Arduino*) | 4.2.3
- HvJ EG 19 februari 2002, C-309/99, ECLI:EU:C:2002:98 (*Wouters*) | 4.5.4.2
- HvJ EG 11 juli 2002, C-60/00, ECLI:EU:C:2002:434 (*Carpenter*) | 4.4.4.4
- HvJ EG 22 oktober 2002, C-94/00, ECLI:EU:C:2002:603 (*Roquette Frères*) | 4.5.2
- HvJ EG 5 november 2002, C-325/00, ECLI:EU:C:2002:633 (*Commissie/Duitsland*) | 4.4.3
- HvJ EG 12 december 2002, C-470/99, ECLI:EU:C:2002:746 (*Universale Bau*) | 4.4.1
- HvJ EG 27 februari 2003, C-373/00, ECLI:EU:C:2003:110 (*Adolf Truley*) | 4.4.1
- HvJ EG 22 mei 2003, C-462/99, ECLI:EU:C:2003:297 (*Connect Austria*) | 5.4.3.2
- HvJ EG 19 juni 2003, C-249/01, ECLI:EU:C:2003:359 (*Hackermüller*) | 3.5
- HvJ EG 19 juni 2003, C-467/01, ECLI:EU:C:2003:364 (*Eribrand*) | 4.6.3
- HvJ EG 24 juli 2003, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415 (*Altmark*) | 4.5.4.2
- HvJ EG 9 september 2003, C-198/01, ECLI:EU:C:2003:430 (*CIF*) | 4.2.3, 5.6.1.1
- HvJ EG 11 september 2003, C-13/01, ECLI:EU:C:2003:447 (*Safalero*) | 4.6.1
- HvJ EG 21 oktober 2003, C-261/01 en C-262/01, ECLI:EU:C:2003:571 (*Van Calster*) | 4.5.4.3
- HvJ EG 6 november 2003, C-243/01, ECLI:EU:C:2003:597 (*Gambelli*) | 4.4.4.4, 4.4.5, 4.4.6.1, 5.5.2.1
- HvJ EG 7 januari 2004, C-201/02, ECLI:EU:C:2004:12 (*Wells*), AB 2004/150, m.nt. A.J.C. de Moor-van Vugt | 5.6.1.1
- HvJ EG 12 februari 2004, C-230/02, ECLI:EU:C:2004:93 (*Grossman*) | 3.5
- HvJ EG 29 april 2004, C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238 (*Duitsland/Commissie*) | 6.5.2.1
- HvJ EG 7 september 2004, C-127/02, ECLI:EU:C:2004:482 (*Kokkelvisserij*) | 6.5.1.1
- HvJ EG 14 oktober 2004, C-356/02, ECLI:EU:C:2004:614 (*Omega*) | 5.6.1.2

- HvJ EG 13 januari 2005, C-174/02, ECLI:EU:C:2005:10 (*Streekgewest*) AB 2005, 118, m.nt. A.J.C. de Moor-van Vugt | 4.5.4.3, 6.5.2.1
- HvJ EG 15 maart 2005, C-209/03, ECLI:EU:C:2005:169 (*Bidar*) | 4.2.3, 4.3
- HvJ EG 13 december 2005, C-78/03 P, ECLI:EU:C:2005:761 (*Commissie/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum*) | 6.5.2.1
- HvJ EG 18 juli 2006, C-519/04, ECLI:EU:C:2006:492 (*Meca-Medina*) | 4.5.4.2
- HvJ EG 5 oktober 2006, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644 (*Transalpine Ölleitung*) | 4.5.4.3, 4.5.4.5, 6.5.2.1
- HvJ EG 6 maart 2007, C-338/04, C-359/04 en C-360/04, ECLI:EU:C:2007:133 (*Placanica*) | 4.4.6.1, 5.5.2.1
- HvJ EG 13 maart 2007, C-432/05, ECLI:EU:C:2007:163 (*Unibet*) | 4.6.1, 4.6.3
- HvJ EG 17 april 2007, C-470/03, ECLI:EU:C:2007:213 (*A.G.M.-COS.MET*) | 4.4.3
- HvJ EG 13 september 2007, C-260/04, ECLI:EU:C:2007:508 (*Commissie/Italië*) | 4.4.6.2, 5.6.1.2
- HvJ EG 13 november 2007, C-507/03, ECLI:EU:C:2007:676 (*An Post*) | 4.4.6.2, 5.6.1.2
- HvJ EG 12 februari 2008, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79 (*CELF/SIDE*) | 4.5.4.3, 6.5.2.1
- HvJ EG 11 september 2008, C-75/05 P en C-80/05 P, ECLI:EU:C:2013:458 (*Duitsland/Kronofrance*) | 6.5.2.1
- HvJ EG 13 november 2008, C-324/07, ECLI:EU:C:2008:621 (*Coditel Brabant*) | 4.4.6.3
- HvJ EG 16 december 2008, C-127/07, ECLI:EU:C:2008:728 (*Arcelor*) | 4.3
- HvJ EG 10 maart 2009, C-169/07, ECLI:EU:C:2009:141 (*Hartlauer*) | 4.4.3.1, 4.4.6.1, 4.4.6.2
- HvJ EG 4 juni 2009, C-8/08, ECLI:EU:C:2009:343 (*T-Mobile*) | 4.5.1
- HvJ EG 9 juli 2009, C-319/07 P, ECLI:EU:C:2009:435 (*3F/Commissie*) | 6.5.2.1
- HvJ EG 8 september 2009, C-42/07, ECLI:EU:C:2009:519 (*Liga Portuguesa de Futbol Profissional en Bwin International*) | 4.4.5, 4.4.6.1
- HvJ EG 17 september 2009, C-520/07, ECLI:EU:C:2009:557 (*Commissie/MTU Friedrichshafen*) | 6.5.2.1
- HvJ EG 6 oktober 2009, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P en C-519/06 P, ECLI:EU:C:2009:610 (*GlaxoSmithKline*) | 4.5.1
- HvJ EU 28 januari 2010, C-406/08, ECLI:EU:C:2010:45 (*Uniplex*) | 4.6.2
- HvJ EG 28 januari 2010, C-456/08, ECLI:EU:C:2010:46 (*Commissie/Ierland*) | 4.6.2
- HvJ EU 11 maart 2010, C-1/09, ECLI:EU:C:2010:136 (*CELF/SIDE II*) | 4.5.4.5, 5.6.1.1
- HvJ EG 13 april 2010, C-91/08, ECLI:EU:C:2010:182 (*Wall*) | 4.4.6.3
- HvJ EU 3 juni 2010, C-203/08, ECLI:EU:C:2010:307 (*Betfair*), AB 2011/17, m.nt. A. Buijze | 4.4.3.2, 4.4.5, 4.4.6.2, 4.4.6.3, 5.3.1.3, 5.6.1.2, 7.6.4.1
- HvJ EU 3 juni 2010, C-258/08, ECLI:EU:C:2010:308 (*Ladbrokes*), JB 2010/170, m.nt. C.J. Wolswinkel | 4.4.3.1, 4.4.3.2, 4.4.6.1
- HvJ EU 9 september 2010, C-64/08, ECLI:EU:C:2010:506 (*Engelmann*) | 4.4.6.3, 5.3.1.3
- HvJ EU 16 december 2010, C-137/09, ECLI:EU:C:2010:774 (*Josemans*) | 4.4.2, 4.4.3.3, 4.4.6.1
- HvJ EU 22 december 2010, C-245/09, ECLI:EU:C:2010:808 (*Omalet*) | 4.4.1
- HvJ EU 22 december 2010, C-279/09, ECLI:EU:C:2010:811 (*DEB*) | 4.6.3
- HvJ EU 25 januari 2011, C-382/08, ECLI:EU:C:2011:27 (*Neukirchinger*) | 4.3
- HvJ EU 17 februari 2011, C-52/09, ECLI:EU:C:2011:83 (*TeliaSonera Sverige*) | 4.2.4, 4.5.2
- HvJ EU 29 maart 2011, C-565/08, ECLI:EU:C:2011:188 (*Commissie/Italië*) | 4.4.3
- HvJ EU 12 mei 2011, C-115/09, ECLI:EU:C:2011:289 (*Trianel*) | 6.5.1.1
- HvJ EU 15 september 2011, C-347/09, ECLI:EU:C:2011:582 (*Dickinger en Ömer*) | 4.4.5
- HvJ EU 8 december 2011, C-275/10, ECLI:EU:C:2011:814 (*Residex*) | 6.5.2.1
- HvJ EU 16 februari 2012, C-72/10 en C-77/10, ECLI:EU:C:2012:80 (*Costa en Cifone*) | 4.4.6.3
- HvJ EU 12 juli 2012, C-602/10, ECLI:EU:C:2012:443 (*Volksbank Romania*) | 4.4.3
- HvJ EU 12 juli 2012, C-176/11, ECLI:EU:C:2012:454 (*HIT en HIT LARIX*) | 4.4.6.1, 4.4.6.2
- HvJ EU 19 juli 2012, C-470/11, ECLI:EU:C:2012:505 (*Grakalns*) | 4.4.6.3
- HvJ EU 21 maart 2013, C-244/12, ECLI:EU:C:2013:203 (*Salzburger Flughafen*), AB 2014/45, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 5.6.1.1
- HvJ EU 14 november 2013, C-221/12, ECLI:EU:C:2013:736 (*Belgacom*), JAAN 2014/3, m.nt. A. Drahmman | 1.2.2, 4.4.1

HvJ EU 21 november 2013, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755 (*Deutsche Lufthansa*) | 4.5.4.3, 4.5.4.5, 5.6.1.1
 HvJ EU 14 januari 2014, C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9 (*Eventech*) | 4.5.4.1
 HvJ EU 30 april 2014, C-390/12, ECLI:EU:C:2014:281 (*Pfleger*) | 4.4.5
 HvJ EU 11 juni 2015, C-98/14, ECLI:EU:C:2015:386 (*Berlington*) | 4.4.1, 4.4.5, 4.4.6.1
 HvJ EU 1 oktober 2015, C-340/14 en C-341/14, ECLI:EU:C:2015:641 (*Trijber en Harmsen*), AB 2015/437, m.nt. A. Drahmman | 1.2.2, 4.2.3, 4.4.1, 5.6.1.2
 HvJ EU 15 oktober 2015, C-137/14, ECLI:EU:C:2015:683 (*Commissie/Duitsland*), AB 2015/447, m.nt. Ch.W. Backes | 6.5.1.1, 7.4.3
 HvJ EU 14 juli 2016, C-458/14, ECLI:EU:C:2016:558 (*Promoiimpresa*), AB 2016/320, m.nt. C.J. Wolswinkel | 4.4.1
 HvJ EU 15 november 2016, C-268/15, ECLI:EU:C:2016:874 (*Ullens de Schooten*) | 1.2.2, 4.4.1, 6.5.2.2

Gerecht van Eerste Aanleg

GvEU 11 februari 2009, T-86/96, ECLI:EU:T:1999:25 (*Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen/Commissie*) | 6.5.2.1

Hoge Raad

HR 25 mei 1928, NJ 1928, p. 1688-1694, m.nt. E.M. Meijers (*De Marchant et d'Ansembourg/Staat*) | 6.2.1.1
 HR 17 januari 1958, ECLI:NL:HR:1958:AG2051, NJ 1961, 568 (*Tilburgse tandartsen*) | 6.4.2
 HR 27 maart 1987, ECLI:NL:HR:1987:AG5565, AB 1987, 273, m.nt. F.H. van der Burg (*Amsterdam/IKON*) | 7.6.3.3
 HR 13 oktober 2006, ECLI:NL:HR:2006:AW2077, JOR 2006/295, m.nt. D. Busch (*DNB/Vie d'Or*) | 6.2.1.3
 HR 10 november 2006, ECLI:NL:HR:2006:AY9317 (*Astrazeneca Menzis*) | 6.4.2
 HR 13 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC8970, NJB 2008, 1395 | 4.4.3.2

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

ABRvS 1 april 1996, ECLI:NL:RVS:1996:AH6350, JB 1996/155, m.nt. R.J.N. Schlössels (*Velpse Duivenhok*) | 5.3.3.2
 ABRvS 31 maart 2000, ECLI:NL:RVS:2000:AA6571, AB 2000/303, m.nt. Ch. Backes | 5.6.1.1
 ABRvS 13 juni 2000, ECLI:NL:RVS:2000:AA9807, Gst. 2000-7129, m.nt. C.P.J. Goorden | 3.2.2.3
 ABRvS 26 september 2001, ECLI:NL:RVS:2001:AT4615 | 3.3.5
 ABRvS 10 april 2002, ECLI:NL:RVS:2002:AE1254, AB 2003, 98, m.nt. A.A.J. de Gier | 5.4.5.3
 ABRvS 22 mei 2002, ECLI:NL:RVS:2002:AE2838, AB 2003, 57, m.nt. B.W.N. de Waard (*Jetski's*) | 5.3.3.2
 ABRvS 19 maart 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AF6004, AB 2003/191, m.nt. A.A.J. de Gier | 6.2.1.2
 ABRvS 3 september 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AI1790, JB 2003/294, m.nt. R.J.N. Schlössels | 3.2.2.3
 ABRvS 17 december 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AO0234, AB 2004/262, m.nt. M.J. Jacobs & W. den Ouden (*Martiniplaza*) | 5.6.1.1
 ABRvS 30 juni 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AP4683, JB 2004, 293, m.nt. C.L.G.F.H. Albers | 5.4.5.1
 ABRvS 7 juli 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AP8363 | 5.4.5.3
 ABRvS 16 maart 2005, ECLI:NL:RVS:2005:AT0540 | 5.6.1.1
 ABRvS 7 september 2005, ECLI:NL:RVS:2005:AU2167, AB 2006, 146, m.nt. F.R. Vermeer | 3.2.2.4
 ABRvS 7 december 2005, ECLI:NL:RVS:2005:AU7583, AB 2006/67, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven (*Boxtel*) | 5.6.1.1
 ABRvS 23 augustus 2006, ECLI:NL:RVS:2006:AY6762, Gst. 2007, 79, m.nt. A.M.M.M. Bots | 3.2.3
 ABRvS 14 februari 2007, ECLI:NL:RVS:2007:AZ8484, AB 2008, 76, m.nt. N. Verheij | 3.3.4
 ABRvS 21 februari 2007, ECLI:NL:RVS:2007:AZ8995 | 3.3.2.4

- ABRvS 7 maart 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA8719, *Gst.* 2007, 59, m.nt. A.G.A. Nijmeijer (*Factory Outlet Centra*) | 3.3, 3.3.3, 5.4.5
- ABRvS 4 juli 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA8746 | 5.4.2.2
- ABRvS 18 juli 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA9831, *AB* 2007, 302, m.nt. J.H. Jans (*Schindler*) | 5.5.2.1, 7.6.4.3
- ABRvS 25 juli 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB0379 | 5.4.5
- ABRvS 21 november 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB8396, *AB* 2018/9, m.nt. B.W.N. de Waard (*T-mobile*) | 3.2.2.6
- ABRvS 28 november 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB8940, *AB* 2008, 73, m.nt. K.F. Bolt (*Bookall*) | 3.3.1, 3.3.3
- ABRvS 20 februari 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BC4684, *AB* 2008/150, m.nt. F.C.M.A. Michiels | 5.4.5.1
- ABRvS 14 mei 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BD1483 | 4.4.3.2, 5.6.1.2
- ABRvS 11 juni 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BD3598, *AB* 2008, 371, m.nt. P.C. Adriaanse (*Vliegveld Eelde*) | 6.5.2.1
- ABRvS 5 november 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BG3388 | 3.3.2.4
- ABRvS 24 december 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BG8294, *AB* 2009, 213, m.nt. B.P.M. van Ravels en A.M.L. Jansen (*Amelandse benzinepompen*) | 6.4.2
- ABRvS 14 januari 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BG9758, *AB* 2009, 53, m.nt. T.E.P.A. Lam | 3.2.3
- ABRvS 28 januari 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BH1128, *JB* 2009/77, m.nt. redactie | 3.2.3
- ABRvS 13 mei 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BI3688, *AB* 2009, 206, m.nt. R. Ortlep | 3.3.5
- ABRvS 17 maart 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BL7749 | 3.3.2.3
- ABRvS 28 april 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BM2619 | 3.2.2.2
- ABRvS 7 juli 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BN0470 | 2.2.2
- ABRvS 20 oktober 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BO1191, *AB* 2011/232, m.nt. W. den Ouden (*Coach4Kids*) | 5.4.4, 5.4.4.1, 5.4.4.3, 5.5.2.2
- ABRvS 22 december 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BO8342, *AB* 2011, 169, m.nt. A.E.M. Leijten en J. Uzman | 5.6.2.2
- ABRvS 19 januari 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BP1352, *AB* 2011/47, m.nt. A.A.J. de Gier en B.W.N. de Waard (*Elzenbos Brummen*) | 6.2.1.3, 6.2.2.2, 6.2.2.3, 6.2.3.1, 6.2.3.2, 6.3.3.1
- ABRvS 19 januari 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BP1354, *AB* 2011/86, m.nt. A.G.A. Nijmeijer | 3.3.4, 3.5
- ABRvS 2 maart 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BP6388, *AB* 2011/77, m.nt. A.A.J. De Gier | 6.2.2.1
- ABRvS 23 maart 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BP8768, *AB* 2011/230, m.nt. C.J. Wolswinkel (*Betfair*) | 2.3.2, 5.6.1.2
- ABRvS 30 maart 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BP9539, *AB* 2011/229, m.nt. A.G.A. Nijmeijer | 5.4.1.1
- ABRvS 13 april 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BQ1077, *AB* 2012/12, m.nt. T.E.P.A. Lam (*Centrumplan Haaren*) | 6.3.1.5, 6.5.2.1
- ABRvS 13 april 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BQ1072, *AB* 2011/215, m.nt. J. Dijkgraaf (*chocoladedecoraties*) | 3.3.1, 3.3.2.1, 3.3.2.4, 3.3.2.5, 3.3.4, 5.4.4.2
- ABRvS 27 april 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BQ2679, *Gst.* 2011, 61, m.nt. G.H.J. Heutink (*stadion Fortuna*) | 6.3.1.5, 6.5.2.1
- ABRvS 4 mei 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BQ3428, *AB* 2011/317, m.nt. W. den Ouden (*Aquacultuur*) | 3.3, 3.3.2.1, 3.3.2.3, 3.3.2.4
- ABRvS 13 juli 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR1412, *M&R* 2011/189, m.nt. K.J. De Graaf (*Tuibrug*) | 6.2.2.4, 6.3.1.13
- ABRvS 17 augustus 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR5195, *AB* 2011/316, m.nt. W. den Ouden (*Edufax*) | 3.3.1, 3.3.2.3, 6.5.1.2
- ABRvS 2 november 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BU3143, *AB* 2012, 156, m.nt. S.C.G. van den Bogaert en A.J. Metselaar (*Vogelaar I*) | 3.3.4, 3.5
- ABRvS 23 november 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BU5444 | 4.4.1
- ABRvS 4 januari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV0106, *BR* 2912/41, m.nt. W.J. Bosma | 6.2.4
- ABRvS 25 april 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BW3854, *AB* 2012/164, m.nt. A. van Hall | 3.2.2.4
- ABRvS 16 mei 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BW5909 | 3.3.2.1, 3.3.2.4

- ABRvS 6 juni 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BW7592, *AB* 2013/73, m.nt. C.J. Wolswinkel
(*kramenzetters Albert Cuypmarkt*) | 5.5.2.1, 5.5.2.3
- ABRvS 13 juni 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BW8158 | 5.5.2.2
- ABRvS 18 juli 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX1859, *AB* 2012/343, m.nt. A.T. Marseille en
B.W.N. de Waard (*Omega Properties*) | 6.2.3.2
- ABRvS 15 augustus 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX4660, *JB* 2012/223, m.nt. J.J.J. Sillen | 5.6.2.2
- ABRvS 29 augustus 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX5936, *AB* 2012/ 363, m.nt. H.D. Tolsma |
3.2.2.4
- ABRvS 17 oktober 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY0374, *AB* 2013/24, m.nt. H.D. Tolsma | 2.3.1,
5.4.2.2
- ABRvS 28 november 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY4377 | 5.4.1.1
- ABRvS 5 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY5093, *Gst.* 2013/13, m.nt. J.C. van Oosten en
C.N.J. Kortmann | 6.3.1.8
- ABRvS 19 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY6710 | 3.2.2.6
- ABRvS 19 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY6737 | 5.4.1.1
- ABRvS 19 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY6774 | 6.3.1.11
- ABRvS 6 februari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ0780, *AB* 2013/215, m.nt. M.A.M. Dieperink |
5.5.2.2
- ABRvS 6 februari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ0794, *AB* 2013/263, m.nt. W. den Ouden
(*Vogelaar II*) | 3.3.1, 3.3.2.5, 3.3.4, 3.5
- ABRvS 13 februari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ1242 | 3.3.2.2, 3.3.4
- ABRvS 13 februari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ1245, *AB* 2014/290, m.nt. J.R. van Angeren
(*Ridderstee*) | 5.6.1.1
- ABRvS 20 februari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ1694 | 6.2.1.3
- ABRvS 25 februari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ2265, *AB* 2013/146, m.nt. O.J.D.M.L. Jansen
(*SNS REAAL*) | 6.3, 6.3.3, 6.5.2.1
- ABRvS 27 februari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ2477, *JOM* 2014/132 | 5.5.3, 6.2.2.2
- ABRvS 27 maart 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ7483 | 3.3.4
- ABRvS 10 april 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ7677, *JBO* 2013/75, m.nt. D. van der Meijden |
3.3.4
- ABRvS 24 april 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ8437 | 3.3.2.2, 3.3.4
- ABRvS 1 mei 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ9066, *JGR* 2013/10, m.nt. Van Wissen en Lisman |
6.2.1.3
- ABRvS 1 mei 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ9094, *AB* 2013/ 345, m.nt. R. Ortlep | 5.6.1.1
- ABRvS 22 mei 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA0691 | 3.3.5
- ABRvS 29 mei 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA1378, *AB* 2013/264, m.nt. W. den Ouden
(*Edufax II*) | 3.3.1, 3.3.2.3, 3.3.2.5, 3.3.4, 3.4.3, 3.5
- ABRvS 5 juni 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA2094 | 5.4.1.1
- ABRvS 12 juni 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA2897 | 3.3.2.2
- ABRvS 19 juni 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA3666, *AB* 2013/240, m.nt. W.R. van der Velde |
6.2.2.4, 6.3.1.13
- ABRvS 17 juli 2013, ECLI:NL:RVS:2013:338 | 3.3.5
- ABRvS 11 september 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1146, *Gst.* 2014/22, m.nt. K. Lagrouw | 1.2.1.2,
1.4, 6.2.3.2, 6.2.4, 6.3.1.2, 6.3.1.6, 7.1
- ABRvS 18 september 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1192, *BR* 2013/153, m.nt. H.J. Breeman en
R.J.G. Bäcker | 5.4.1.1, 5.4.1.3, 6.3.1.8
- ABRvS 20 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1997 | 3.3.2.2
- ABRvS 11 december 2013, ECLI:NL:RVS:2013:2344 | 6.3.1.8
- ABRvS 15 januari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:72, *TBR* 2014/25, m.nt. H.J. de Vries | 6.3.1.11
- ABRvS 15 januari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:75, *AB* 2014/116, m.nt. A.G.A. Nijmeijer (*Flamco*) |
6.2.2.4, 6.2.3.1, 6.3.1.5, 6.3.1.13
- ABRvS 22 januari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:119 | 3.3.2.2, 6.3.1.8
- ABRvS 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:467, *TBR* 2014/46, m.nt. H.J. de Vries | 6.3.1.5
- ABRvS 19 maart 2014, ECLI:NL:RVS:2014:942 (*zandwinning Gasselte*), *BR* 2014/90,
m.nt. H.J. Breeman en R.J.G. Bäcker | 2.3.2, 5.4.5, 6.3.2.1

ABRvS 25 maart 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1155, *BR* 2014/95, m.nt. F. Kooijman | 6.5.1.1
 ABRvS 2 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1144 | 2.3.2
 ABRvS 16 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1284 | 6.3.1.13
 ABRvS 23 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1485 | 6.3.1.11
 ABRvS 7 mei 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1669, *AB* 2014/274, m.nt. A.T. Marseille en
 B.W.N. de Waard | 6.2.4
 ABRvS 28 mei 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1884 | 6.3.1.13
 ABRvS 11 juni 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2120, *AB* 2014/320, m.nt. S. Handgraaf (*Stegeren*) |
 5.6.1.1
 ABRvS 18 juni 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2201 | 3.3.2.2
 ABRvS 25 juni 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2296 | 6.3.1.5, 6.5.2.1
 ABRvS 25 juni 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2331 | 6.3.1.4
 ABRvS 9 juli 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2488, *AB* 2015/13, m.nt. A. Drahmman (*Trijber*) | 4.2.3,
 5.6.1.2, 6.5.2.2
 ABRvS 9 juli 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2495, *AB* 2014/450, m.nt. M.R. Botman (*Harmsen*) | 4.2.3,
 5.6.1.2, 6.5.2.2
 ABRvS 30 juli 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2838, *AB* 2015/59, m.nt. D. Korsse | 6.3.1.11
 ABRvS 6 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2940 | 5.6.2.2
 ABRvS 20 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3092 | 6.2.3.2
 ABRvS 1 oktober 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3554 | 6.3.1.10
 ABRvS 8 oktober 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3624 | 5.4.5.1
 ABRvS 29 oktober 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3840 | 6.3.2.1
 ABRvS 29 oktober 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3885, *AB* 2015/111, m.nt. C.N.J. Kortmann |
 5.4.5.1, 5.4.5.2
 ABRvS 5 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3926 | 6.3.1.2, 6.3.1.3, 6.3.1.7
 ABRvS 12 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:4030, *JBO* 2015/12, m.nt. D. van der Meijden |
 6.3.1.2, 6.3.1.11
 ABRvS 12 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:4074, *JBO* 2015/14, m.nt. D. van der Meijden |
 3.2.2.2
 ABRvS 12 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:4117, *AB* 2015/55, m.nt. J.G. Brouwer en
 A.E. Schilder (*intoct Amsterdam*) | 5.3.3.2, 5.6.2.2
 ABRvS 19 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:4143 | 6.3.1.6
 ABRvS 24 december 2014, ECLI:NL:RVS:2014:4648 | 6.3.1.5, 6.3.1.10
 ABRvS 14 januari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:50 | 6.3.1.10
 ABRvS 14 januari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:82, *JM* 2015/39, m.nt. G.A.J.M. Hoevenaars | 6.2.1.3
 ABRvS 21 januari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:96, *JB* 2015/39, m.nt. R.J.N. Schlössels | 2.3.1,
 6.2.1.2, 6.2.3.2, 6.3.1.5, 6.3.1.8, 6.5.1.1, 6.5.1.2
 ABRvS 28 januari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:183 | 3.3.2.2
 ABRvS 28 januari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:192, *AB* 2015/139, m.nt. O.J.D.M.L. Jansen | 6.3.2.4
 ABRvS 4 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:236, *TBR* 2015/59, m.nt. H.C.W.M. Moesker |
 6.3.1.11
 ABRvS 11 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:358, *AB* 2015/154, m.nt. C.N.J. Kortmann | 5.4.5.1
 ABRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:452 | 6.3.1.7
 ABRvS 25 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:537 | 3.2.3, 3.3.2.2, 5.4.1.1, 6.3.1.8
 ABRvS 11 maart 2015, ECLI:NL:RVS:2015:715 | 3.3.1, 3.3.2.2, 5.4.1.1
 ABRvS 18 maart 2015, ECLI:NL:RVS:2015:842, *AB* 2015/280, m.nt. R. Ortlep | 6.2.1.3
 ABRvS 18 maart 2015, ECLI:NL:RVS:2015:847 | 2.3.2, 5.4.1.1, 5.4.1.3
 ABRvS 25 maart 2015, ECLI:NL:RVS:2015:903, *Gst.* 2015/71, m.nt. B. Kaya | 6.5.1.1
 ABRvS 15 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1152, *AB* 2015/226, m.nt. J.E. van den Brink en
 W. den Ouden (*Zorg & Zekerheid*) | 3.5, 4.5.4.4
 ABRvS 15 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1177 | 6.3.1.1
 ABRvS 22 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1224 | 6.3.1.2, 6.3.1.6, 6.3.1.11, 6.3.1.13
 ABRvS 29 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1327, *JBO* 2015/166, m.nt. D. van der Meijden | 3.3,
 6.2.1.3
 ABRvS 6 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1419 | 6.3.1.2, 6.3.1.12

- ABRvS 20 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1585, *BR* 2015/71, m.nt. H.J. Breeman | 6.3.1.4, 6.3.1.5, 6.3.1.7, 6.5.2.1
- ABRvS 3 juni 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1713, *JM* 2015/127, m.nt. G.A.J.M. Hoevenaars | 6.3.1.5, 6.3.1.10, 6.3.1.13
- ABRvS 3 juni 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1744, *JBO* 2015/229, m.nt. D. van der Meijden (*Leisure Center Belfeld*) | 3.3.1, 6.2.1.3, 6.3.1.3, 6.3.1.11, 6.3.1.12
- ABRvS 3 juni 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1776 | 6.2.2, 6.2.4, 6.3.1.2
- ABRvS 17 juni 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1870 | 3.3.4
- ABRvS 30 juni 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2174, *Gst.* 2015/134, m.nt. S.D.P. Kole | 6.3.1.13, 6.4.1
- ABRvS 1 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2065, *JM* 2015/115, m.nt. H.S. de Vries | 6.3.1.4
- ABRvS 15 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2258 *AB* 2016/453, m.nt. W. den Ouden (*Holland Opera*) | 2.3.3, 5.4.3.1
- ABRvS 29 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2364, *Gst.* 2015/135, m.nt. F. Limpens-Cuijpers (*plattelandswoning Haaren*) | 6.3.1.2, 6.3.1.11
- ABRvS 29 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2398 | 2.3.3
- ABRvS 5 augustus 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2472, *BR* 2016/4, m.nt. A. Huijgen en E.C. Rozeboom | 2.3.1, 6.3.1.4, 6.3.17
- ABRvS 28 augustus 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2793 | 2.3.3
- ABRvS 9 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2829 | 5.4.1.1
- ABRvS 9 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2855 | 6.3.1.4
- ABRvS 9 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2856 | 6.3.1.4
- ABRvS 14 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3180 | 3.3.1, 3.3.2.3, 3.4.3
- ABRvS 14 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3195, *TGMA* 2015/15, m.nt. E.H. Hulst (*Rijnhal Arnhem*) | 5.4.1.1, 5.4.1.3, 6.3.1.4, 6.3.1.8
- ABRvS 11 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3434 | 3.2.2.6, 3.3.3
- ABRvS 18 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3516 | 3.2.2.6
- ABRvS 2 december 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3698 | 5.4.1.5
- ABRvS 16 december 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3843 | 5.4.5.1, 6.3.2.4
- ABRvS 6 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:4 | 3.2.2.6
- ABRvS 13 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:49 | 3.3.2.2, 5.4.1.1
- ABRvS 13 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:75, *Gst.* 2016/39, m.nt. B. Hessel (*Appingedam*) | 2.3.3, 4.2.3, 5.4.1.1, 5.6.1.2, 6.5.2.2
- ABRvS 20 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:91 | 3.3.1
- ABRvS 20 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:106, *Gst.* 2016/103, m.nt. M. Blokvoort | 6.2.1.3, 6.3.1.2
- ABRvS 27 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:168 *Gst.* 2016/49, m.nt. B. Hessel (*Harmsen*) | 5.6.1.2
- ABRvS 17 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:403 | 2.2
- ABRvS 28 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:487 | 2.3.1
- ABRvS 9 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:640 | 5.4.1.1, 5.4.1.2
- ABRvS 9 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:661, *AB* 2016/324, m.nt. C.J. Wolswinkel (*JVH*) | 5.5.2.1, 5.5.2.3
- ABRvS 16 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:732, *JB* 2016/88, m.nt. R.J.N. Schlössels | 2.3.1, 5.2.5, 5.5.1, 6.2.3.2, 6.4.1, 6.4.3, 6.4.3.4, 6.4.4.1, 6.5.1.1, 6.5.1.2, 6.5.2.3, 7.6.3.4
- ABRvS 30 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:867 | 2.3.3, 6.3.1.4
- ABRvS 20 april 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1037 | 6.3.1.4
- ABRvS 20 april 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1064 | 3.3.2.4, 6.2.1.3, 6.2.2.1
- ABRvS 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1193 | 6.3.1.4
- ABRvS 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1211, *JAF* 2016/610, m.nt. D. van der Meijden | 3.3, 3.3.1, 5.4.1.1, 6.3.1.4
- ABRvS 18 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1295, *JB* 2016/124, m.nt. L.J.M. Timmermans | 6.3.1.3, 6.5.1.1, 6.5.2.2
- ABRvS 18 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1296, *JB* 2016/123, m.nt. L.J.M. Timmermans | 6.5.1.1
- ABRvS 25 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1400 | 2.3.3
- ABRvS 25 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1422, *TvAR* 2016/5852, m.nt. T.J.H. Verstappen en P.P.A. Bodden | 3.3, 3.3.1, 5.4.1.1

ABRvS 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1465 | 5.4.1.1, 5.4.1.3, 6.2.1.3, 6.3.1.11
 ABRvS 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1481 | 3.2.2.6
 ABRvS 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1519 | 3.3, 3.3.1
 ABRvS 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1538 | 5.4.1.3
 ABRvS 8 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1560 | 6.3.1.13
 ABRvS 15 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1664 | 6.3.1.2, 6.3.1.6
 ABRvS 22 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1717 | 6.3.1.4
 ABRvS 22 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1742 | 6.3.1.13
 ABRvS 13 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1975 | 5.6.2.2
 ABRvS 20 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2017 | 6.3.1.13
 ABRvS 20 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2036 | 5.4.1.1
 ABRvS 27 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2085 | 6.3.1.11
 ABRvS 3 augustus 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2151 | 2.4.3, 7.6.4.3
 ABRvS 17 augustus 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2236 | 3.3
 ABRvS 24 augustus 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2316, *JBO* 2016/247, m.nt. D. van der Meijden | 2.3.1, 6.3.1.2, 6.3.1.5, 6.3.1.6, 6.3.1.10, 6.3.1.11, 6.3.1.12, 6.3.1.13, 6.5.2.1
 ABRvS 14 september 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2451 | 3.3.2.2, 3.3.5
 ABRvS 5 oktober 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2645, *AB* 2017/23, m.nt. R. Stijnen | 3.2.2.6
 ABRvS 5 oktober 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2648 | 3.3.4
 ABRvS 5 oktober 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2649, *AB* 2017/22, m.nt. R. Stijnen | 3.2.2.6
 ABRvS 12 oktober 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2712 | 6.3.1.4
 ABRvS 19 oktober 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2751 | 3.3.2.2
 ABRvS 26 oktober 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2834 | 3.3.5
 ABRvS 2 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2892, *AB* 2017/244, m.nt. A.J. Metselaar | 6.3.1.5, 6.5.2.1
 ABRvS 2 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2927, *AB* 2016/426, m.nt. C.J. Wolswinkel (*Speelautomatenhal Vlaardingen*) | 2.3.2, 5.4.1.4, 5.5.2, 5.5.2.1, 5.5.2.3, 5.5.2.4, 6.3, 6.3.3, 7.6.4.1
 ABRvS 9 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2947, *JGR* 2017/5, m.nt. J.A. Lisman | 5.4.2.1
 ABRvS 9 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2975, *AB* 2017/243, m.nt. A.J. Metselaar | 6.3.1.5, 6.4.4.2, 6.5.2.1
 ABRvS 16 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3045, *JBO* 2016/334, m.nt. D. van der Meijden | 6.3.1.11
 ABRvS 30 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3180 | 6.4.3.2, 6.4.4.1
 ABRvS 14 december 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3342, *JB* 2017/25, m.nt. R.J.N. Schlössels (*vuurverkoops Hilaersum*) | 5.3.3.2
 ABRvS 21 december 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3386, *AB* 2017/242, m.nt. A.J. Metselaar | 6.3.1.4, 6.3.1.5, 6.5.2.1
 ABRvS 21 december 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3395 | 3.3.2.2, 3.3.5
 ABRvS 28 december 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3451, *AB* 2017/110, m.nt. B.J.P. Stramrood (*SlijtersUnie*) | 6.3, 6.3.3, 6.4.4.2
 ABRvS 28 december 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3453, *AB* 2017/112, m.nt. B.J.P. Stramrood (*SlijtersUnie*) | 2.3.2, 3.2.3, 6.3, 6.3.2.1, 6.3.3, 6.4.4.2, 6.6, 7.4.2
 ABRvS 28 december 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3454, *AB* 2017/111, m.nt. B.J.P. Stramrood (*SlijtersUnie*) | 6.3, 6.3.3, 6.4.4.2
 ABRvS 18 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:86, *Gst.* 2017, 85, m.nt. P.W.A. Huisman (*Tjalling Koopmans College*) | 5.5.2.2, 7.3.2
 ABRvS 18 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:124 | 5.4.1.4
 ABRvS 1 februari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:231, *JBO* 2017/51, m.nt. D. van der Meijden | 6.3.1.11
 ABRvS 15 maart 2017, ECLI:NL:RVS:2017:671 | 6.3.1.4, 6.4.4.1, 6.4.4.2
 ABRvS 15 maart 2017, ECLI:NL:RVS:2017:694 | 3.3.5, 6.3.1.2, 6.2.1.11, 6.4.4.2
 ABRvS 22 maart 2017, ECLI:NL:RVS:2017:774 | 6.3.1.5
 ABRvS 29 maart 2017, ECLI:NL:RVS:2017:832 | 6.4.4.2
 ABRvS 29 maart 2017, ECLI:NL:RVS:2017:863, *AB* 2017/189, m.nt. T. Barkhuysen en M.L. van Emmerik | 5.4.2.2

ABRvS 29 maart 2017, ECLI:NL:RVS:2017:864, AB 2017/190, m.nt. T. Barkhuysen en M.L. van Emmerik | 5.4.2.2
 ABRvS 5 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:918 | 3.3.2.3
 ABRvS 5 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:943 | 6.3.1.10
 ABRvS 12 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1028 | 6.3.1.4
 ABRvS 19 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1097 | 3.3, 3.3.3, 6.3.1.8
 ABRvS 10 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1248 | 6.2.1.3
 ABRvS 10 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1250 | 5.4.1.1, 6.2.4, 6.3.1.4
 ABRvS 13 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2015:1495, JM 2015/103, m.nt. H.S. de Vries | 6.3.1.11
 ABRvS 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1309 | 3.3, 3.3.2.2
 ABRvS 24 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1374, Gst. 2017/118, m.nt. A. Snijders | 3.3.3, 6.3.1.2
 ABRvS 7 juni 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1520, AB 2017/249, m.nt. C.J. Wolswinkel | 5.4.2, 5.4.2.3

Vz. ABRvS 25 januari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BY9925, JBO 2013/32, m.nt. D. van der Meijden | 3.3.2.3
 Vz. ABRvS 27 mei 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA1989, AB 2013/205, m.nt. C.B. Modderman | 6.2.1.3
 Vz. ABRvS 26 augustus 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1044 | 6.2.1.3
 Vz. ABRvS 31 maart 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1134 | 6.2.2, 6.2.4
 Vz. ABRvS 12 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3573 | 6.3.1.4, 6.3.1.10
 Vz. ABRvS 20 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3658 | 6.3.1.10, 6.3.1.11
 Vz. ABRvS 19 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:515 | 6.3.1.13
 Vz. ABRvS 5 april 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1017 | 5.4.1.3, 6.3.1.8
 Vz. ABRvS 30 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1614 | 6.3.1.4

Afdeling rechtspraak van de Raad van State

Vz. ARRvS 2 februari 1978, tB/S IV, nr. 12, m.nt. Ten Berge en Stroink | 3.2.2.3
 Vz. ARRvS 13 oktober 1986, ECLI:NL:RVS:1986:AH1485, AB 1988, 194, m.nt. D.A. Lubach | 3.2.2.2

College van Beroep voor het bedrijfsleven

CBb 30 november 2006, ECLI:NL:CBB:2006:AZ3361 | 3.4.2
 CBb 26 april 2007, ECLI:NL:CBB:2007:BA3858 (SLAM/FM) | 5.4.3.2
 CBb 1 november 2007, ECLI:NL:CBB:2007:BB7208 | 5.4.5.2
 CBb 19 december 2007, ECLI:NL:CBB:2007:BC2460, JB 2008, 67 (Lanaut) | 5.5.2.1
 CBb 28 oktober 2008, ECLI:NL:CBB:2008:BG1736 | 3.5
 CBb 3 juni 2009, ECLI:NL:CBB:2009:BI6466, AB 2009, 373, m.nt. C.J. Wolswinkel (Swiss Leisure Group) | 5.5.2.1, 5.5.2.3
 CBb 1 september 2009, ECLI:NL:CBB:2009:BJ8176, AB 2009, 396, m.nt. I. Sewandono | 3.2.3, 3.3.2.1, 3.3.2.4
 CBb 8 januari 2010, ECLI:NL:CBB:2010:BL3125, AB 2010, 73, m.nt. I. Sewandono | 5.5.2.3
 CBb 18 maart 2010, ECLI:NL:CBB:2010:BL8527 | 3.3.2.3
 CBb 28 april 2010, ECLI:NL:CBB:2010:BM4375, AB 2010/186, m.nt. C.J. Wolswinkel (Pierik & Meson) | 3.3.1, 3.3.2.5, 3.3.5, 5.5.2.1, 5.5.2.3
 CBb 2 juli 2010, ECLI:NL:CBB:2010:BN0929 | 3.4.1
 CBb 29 juli 2010, ECLI:NL:CBB:2010:BN4119, AB 2010/303, m.nt. J.M.J. van Rijn van Alkemade | 3.3.2.3
 CBb 3 februari 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BP3045, JB 2011/76 | 3.3.2.3
 CBb 5 april 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ0455, AB 2011/112, m.nt. I. Sewandono | 3.3.1
 CBb 21 april 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ3751, AB 2011/192, m.nt. J.M.J. van Rijn van Alkemade (EM-TÉ) | 5.5.2.3
 CBb 29 april 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ3763, AB 2011/180, m.nt. C.J. Wolswinkel | 5.4.3.1, 5.4.3.3, 5.5.2.6
 CBb 3 mei 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ3135 | 3.4.2
 CBb 31 mei 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ7228 | 3.3, 3.3.2.3

CBb 3 november 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BU3219 | 3.3.2.3
 CBb 1 februari 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BV2285 | 3.4.2
 CBb 2 februari 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BV5176, *AB* 2012/187, m.nt. B.W.N. de Waard | 3.2.2.6
 CBb 15 mei 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BW6630, *AB* 2012/372, m.nt. C.J. Wolswinkel
 (*zondagavondwinkel Wassenaar*) | 5.5.2.1, 5.5.2.3, 5.5.2.5
 CBb 6 juni 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BW7911, *AB* 2012/371, m.nt. J. Wieland | 2.3.3, 3.3.6
 CBb 7 juni 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BW7731 | 3.4.2
 CBb 7 juni 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BW7748, *JOR* 2012/254, m.nt. V.H. Affourtit en
 M.M. van den Broek (*Trafalgar*) | 3.2.2.6
 CBb 22 juni 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BW9146, *JB* 2012/193 | 3.3.2.3
 CBb 24 augustus 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BX6540, *AB* 2012/373, m.nt. C.J. Wolswinkel
 (*zondagavondwinkel Castricum*) | 5.5.2.1, 5.5.2.3
 CBb 6 september 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BY0528 (*zondagavondwinkel Heemstede*) | 5.5.2.1
 CBb 13 september 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BX6991, *AB* 2013/115, m.nt. A.J. Metselaar en
 W. den Ouden | 3.3.6
 CBb 5 december 2012, ECLI:NL:CBB:2012:1, *AB* 2013/293, m.nt. C.J. Wolswinkel | 5.5.2.5
 CBb 31 mei 2013, ECLI:NL:CBB:2013:CA1615, *AB* 2013/246, m.nt. H.D. Tolsma | 3.3.1, 3.3.2.5
 CBb 17 juli 2013, ECLI:NL:CBB:2013:78, *AB* 2013/294, m.nt. C.J. Wolswinkel
 (*zondagavondwinkel Nieuwegein*) | 5.4.3.3, 5.5.2.1, 5.5.3, 5.6.1.2
 CBb 30 januari 2014, ECLI:NL:CBB:2014:31 | 3.2.2.6, 3.3.4
 CBb 28 mei 2014, ECLI:NL:CBB:2014:250, *AB* 2014/380, m.nt. J. Wieland | 3.3.1, 3.3.2.5
 CBb 19 februari 2015, ECLI:NL:CBB:2015:27, *AB* 2016/153, m.nt. C.J. Wolswinkel
 (*zondagavondwinkel Binnenmaas*) | 5.4.3.3
 CBb 8 oktober 2015, ECLI:NL:CBB:2015:317 (*Sky Radio*) | 5.4.3.2
 CBb 8 oktober 2015, ECLI:NL:CBB:2015:318 (*Q-Music*) | 5.4.3.2
 CBb 8 oktober 2015, ECLI:NL:CBB:2015:319 (*Radio 538*) | 5.4.3.2
 CBb 8 oktober 2015, ECLI:NL:CBB:2015:320 (*Radio 10*) | 5.4.3.2
 CBb 5 november 2015, ECLI:NL:CBB:2015:369, *Gst.* 2016/54, m.nt. W.P. Adriaanse | 3.3.1,
 3.3.2.1, 5.4.5.1, 5.4.5.2
 CBb 28 december 2015, ECLI:NL:CBB:2015:408, *AB* 2016/131, m.nt. J. Wieland | 3.3.5
 CBb 3 maart 2016, ECLI:NL:CBB:2016:61 *Gst.* 2016/104, m.nt. W.P. Adriaanse | 3.3.2.1, 5.4.3.3
 CBb 23 maart 2016, ECLI:NL:CBB:2016:68 | 2.3.3
 CBb 15 april 2016, ECLI:NL:CBB:2016:178 | 3.3.1, 3.3.2.1
 CBb 26 mei 2016, ECLI:NL:CBB:2016:146 | 3.3
 CBb 23 augustus 2016, ECLI:NL:CBB:2016:279 | 2.3.3
 CBb 30 augustus 2016, ECLI:NL:CBB:2016:263 | 2.4.2
 CBb 30 augustus 2016, ECLI:NL:CBB:2016:264 | 2.4.2
 CBb 5 september 2016, ECLI:NL:CBB:2016:275 | 5.4.5.1, 5.4.5.3

voorzieningenrechter CBb 24 januari 2009, ECLI:NL:CBB:2009:BG1734, *JB* 2009/25 | 3.3.5, 3.5
 voorzieningenrechter CBb 11 maart 2009, ECLI:NL:CBB:2009:BH5474, *Gst.* 2009, 73,
 m.nt. W.P. Adriaanse | 3.2.3
 voorzieningenrechter CBb 31 oktober 2003, ECLI:NL:CBB:2003:AO1032, *AB* 2004,56,
 m.nt. J.H. van der Veen | 5.4.5.2
 voorzieningenrechter CBb 6 maart 2015, ECLI:NL:CBB:2015:59, *AB* 2016/154,
 m.nt. C.J. Wolswinkel | 5.4.3.3

Centrale Raad van Beroep

CRvB 25 februari 1999, ECLI:NL:CRVB:1999:ZB8194, *AB* 1999, 270,
 m.nt. H.Ph.J.A.M. Hennekens | 2.2.2
 CRvB 21 februari 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:607, *USZ* 2017/156, m.nt. C.W.C.A. Bruggeman
 en H.W.M. Nacinovic | 6.3

Gerechtshoven

Hof Amsterdam 14 april 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:1398 | 7.6.3.3

Rechtbanken

- Rb. Roermond 8 november 2006, ECLI:NL:RBROE:2006:AZ2378 | 5.4.2.2
- Rb. Rotterdam 1 juni 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BQ6678 | 2.3.3
- Rb. Almelo 7 november 2012, ECLI:NL:RBALM:2012:BY3326 | 5.3.3.2
- Rb. Oost-Brabant 20 juni 2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:2702 | 6.3
- Rb. Amsterdam 11 september 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:6780, *JG* 2013/68, m.nt. A.A. al Khatib en T. Barkhuysen (*MuzyQ*) | 7.6.3.3
- Rb. Amsterdam 13 mei 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:2569 | 6.3
- Rb. Limburg 23 mei 2014, ECLI:NL:RBLIM:2014:4608 | 6.3
- Rb. Amsterdam, 3 juli 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:3888, *AB* 2014/283, m.nt. G. Boogaard en F.M.J. den Houdijker | 5.6.2.2
- Rb. Oost-Brabant 17 juli 2014, ECLI:NL:RBOBR:2014:3848 (*Supergame*) | 5.4.2, 5.4.1.4
- Rb. Oost-Brabant, 22 januari 2015, ECLI:NL:RBOBR:2015:250 | 6.3.2.1, 7.6.1
- Rb. Amsterdam 29 april 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:2388 | 7.6.3.3
- Rb. Midden-Nederland 13 mei 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:3435 | 6.3
- Rb. Oost-Brabant 19 november 2015, ECLI:NL:RBOBR:2015:6602 | 5.4.1.1
- Rb. Den Haag 30 december 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:15812 (*De Stolp*) | 7.6.3.3
- Rb. Zeeland-West-Brabant 22 april 2016, ECLI:NL:RBZWB:2016:2533 (*Team Alert*) | 3.3.3, 6.3, 6.3.3.1
- Rb. Amsterdam (ktr.) 19 mei 2016, ECLI:NL:RBAMS:2016:3070, *JHV* 2016/24, m.nt. H. Ferment | 1.5.2
- voorzieningenrechter Rb. Gelderland 12 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:969 | 6.2.1.3

Trefwoordenregister

A

aanbodfunctie | 2.2.2
afstandsnormen | 6.2.2.2, 6.2.3.1
algemene beginselen van behoorlijk bestuur | 6.2.3.2
Algemene plaatselijke verordening | 5.4.2.3, 5.6.1.2, 5.6.2.2
Algemene wet bestuursrecht | 1.2.1, 1.2.1.1, 3.2.1, 3.2.2, 5.2.3, 5.3.2, 5.4.4.1, 5.4.5.1

B

beginselplicht tot handhaving | 5.4.3.1, 5.4.3.2, 5.4.3.3, 6.3.2.3
belang(en)

- actueel | 3.2.2.3
- afgeleid | 3.2.2.6
- algemeen | 5.3.1.3, 5.3.2, 6.2.2.1
- eigen | 3.2.2.1, 3.3, 6.2.2.1
- individueel | 3.2.2.4
- objectief bepaalbaar | 3.2.2.2, 3.3
- parallel | 6.2.2.3
- particulier | 5.3.2, 6.2.2.1, 6.2.2.4
- persoonlijk | 3.2.2.4, 3.3
- rechtstreeks betrokken | 3.2.2.6
- ruimtelijk relevante | 5.4.1.1
- tegengesteld | 6.2.2.2
- verweven | 6.2.2.4, 6.5.1.1
- vreemde | 5.3.2, 5.3.3.2, 6.3.3

belangenafweging | 7.3
belanghebbendheid

- belang van | 3.2.1
- vereisten voor aannemen van | 3.2.2

belemmerende maatregelen zonder onderscheid | 4.4.3
Besluit externe veiligheid inrichtingen | 6.3.1.12, 6.5.2.3
Besluit ruimtelijke ordening | 6.3.1.3, 6.3.1.4, 6.3.1.5, 6.3.1.9
bestemmingsplan | 5.4.1.1, 6.3.1.1
bestuurswetgeving | 5.3.1.4
Betfair | 5.3.1.3, 5.6.1.2
Bodemkwaliteitseisen | 6.3.1.11
branchering | 6.3.1.3
burgerlijke rechter | 1.5.3, 7.6.3.3

C

Cassis-uitzondering | 4.4.4.3, 4.5.3
categoraal belanghebbende | 3.2.2.5
causaliteitstoets | 6.2.4
concurrentie

- belang van | 2.4, 7.1.2
- definitie | 2.2, 2.2.3, 7.1.2
- dubbele | 5.4.3.1

concurrentiebelangen | 2.3, 7.3.1, 7.6.3.3
– soorten | 2.3, 7.1.2
congruentieregel | 6.2.4
consistent beleid | 4.4.6.1
consumentensurplus | 2.2.2, 2.4.1
consumentenwelvaart | 4.5.1
correctie Langemeijer | 6.4.2
correctie Widdershoven | 6.2.3.2, 6.3.2.2, 6.4.3, 6.4.4, 7.4.2, 7.6.3.2
Costanzo-verplichting | 4.2.3

D

de-minimissteun | 4.5.4.2
détournement de pouvoir | 5.3, 5.3.2, 5.3.3, 5.3.3.2, 5.4.1.4, 5.5.1
diensten van algemeen economisch belang | 4.5.3, 4.5.4.2
Dienstenrichtlijn | 4.2.3, 4.4.1, 5.3.1.3, 5.5.2.5, 5.6.1.2, 6.5.1.1, 6.5.2.2
– beschermingsbereik | 6.5.2.2
discriminatieverbod | 4.4.2, 5.6.2.1
doelgebonden afwegingskader | 5.4.4.2, 5.5.1, 5.6.1.1, 5.6.1.2, 5.6.3, 7.3.3
doelgroep | 3.3.2.4
doeltreffendheidsbeginsel | 4.6.2, 6.5.1.1
drank- en horecaverunning | 5.4.2.2
Drank- en horecawet | 5.4.2.2, 6.4.4.2, 7.3.1
Duits bestuursrecht | 7.6.3.4
duurzame ontwinning van het voorzieningenniveau | 5.4.1.3, 6.3.1.8
dwingende redenen van algemeen belang | 4.4.4.3, 4.4.4.4, 4.4.5, 4.4.6, 4.4.6.1, 4.4.6.2, 5.5.2.1, 5.6.1.2, 7.3.3, 7.6.3.5

E

economische theorie | 2.1
Eerste Protocol | 5.6.2.1, 7.3.3
effectieve rechtsbescherming | 3.3.2.5, 3.4.4, 4.6.3, 4.6.4, 6.5.1.1
égalitébeginsel | 2.4.3, 7.6.4.3
eigendom, bescherming van | 5.6.2.1
europeanisering van het bestuursrecht | 1.2.2, 7.1
Europese economische constitutie | 4.1, 7.6.3.5
Europese economische integratie | 4.2, 4.2.4
evenementenvergunning | 5.4.2.3
evenredig(heid) | 2.4.4, 4.4.4.1, 4.4.6, 5.4.5.1, 5.4.5.3, 7.6.4.1, 7.6.4.3
evenredigheidsbeginsel | 5.3.3.2, 5.5.1, 5.5.2.1, 5.5.2.4, 7.6.4.1, 7.6.4.3
evenwichtsprijs | 2.2.2
EVRM | 5.6, 5.6.2, 5.6.2.1, 5.6.2.2, 5.6.2.3, 6.5.1.2, 7.3.3, 7.4.3
– conforme interpretatie | 5.6.2.2
– doorwerking van het | 5.6.2.2
exploitatievergunning | 5.4.2.3
externe veiligheid | 6.3.1.12

F

financiële uitvoerbaarheid | 6.3.1.5
Flora- en Faunawet | 6.2.2.4, 6.2.3.1, 6.3.1.5, 6.3.1.13
frequentieruimte, verdeling van | 5.4.3.2

G

gelede normstelling | 6.2.3.1
gelijk speelveld | 2.3.2, 2.4.2, 2.4.4, 4.1, 4.2.3, 4.2.4, 4.4.1, 5.6.2.1
gelijke kansen | 2.3.2, 2.4.4, 2.4.5, 7.6.4
gelijke kansen beginsel | 5.5.2.4, 7.6.3.1, 7.6.4.4, 7.6.5

gelijkheidsbeginsel | 2.4.4, 2.4.5, 4.1, 4.3, 4.4.6.2, 5.5.2.1, 5.5.2.4, 5.5.3, 5.6.2.1, 6.2.3.2, 6.4.3.2, 6.4.3.3, 6.4.4.1, 7.3.2, 7.4.2, 7.5, 7.6.3.2, 7.6.3.5, 7.6.4.1, 7.6.4.2, 7.6.4.3, 7.6.4.4
geluidsnormen | 6.3.1.11
Geneesmiddelenwet | 5.4.2.1, 7.3.1
geurnormen | 6.3.1.11
gerechtvaardigde belemmeringen | 4.4.4
goede ruimtelijke ordening | 5.4.1.1, 5.4.1.2, 6.2.3.1, 6.3.1.2, 6.3.1.3, 6.3.1.4, 6.3.1.5, 7.3.1
grensoverschrijdend | 4.4.1, 6.5.2.2, 7.3.3

H

handhaving | 5.4.5, 6.3.2, 6.3.2.1, 6.3.2.2, 6.3.2.3, 7.3.1
homo economicus | 2.1, 2.2.2

I

id quod-vraag | 5.3.3.2, 5.4.2.2, 5.4.3.3
interne markt | 4.1, 4.2.1, 4.2.3, 4.2.4, 4.2.5, 4.5.4, 4.5.4.2
interne situatie | 4.2.3, 4.4.1, 6.5.2.2
internetonderneming | 3.3.3
intocht Amsterdam | 5.6.2.2
inwisselbaar | 3.4.1, 3.4.4

K

kartelverbod | 4.5.2
kennelijkheidsvereiste | 6.2.1.3
Konkurrentenklage | 7.6.3.4

L

ladder voor duurzame verstedelijking | 6.3.1.4
leegstand | 6.3.1.4
legaliteitsbeginsel | 5.3.1.1
level playing field, zie gelijk speelveld
liberalisering | 4.2.2, 4.2.5
loyale samenwerking | 4.2.3, 5.6.1.1
luchtkwaliteitseisen | 6.3.1.11

M

maatregelen zonder onderscheid | 4.4.4.2
markt | 2.2.1, 3.4.1
marttkaandeel | 5.6.2.1
marktafbakening | 3.4.1, 3.4.3
markteconomie | 2.2.2
marktfalen | 2.4.1, 4.2.2, 4.2.5, 4.5.4.5
marktimperfections, zie marktfalen
marktinefficiëntie | 4.5.4
marktmechanisme, zie prijsmechanisme
marktsegment | 3.3.1, 3.3.2, 3.3.2.3, 3.6, 7.2.1
markttoegang | 4.2.4
marktwerking | 2.1, 4.2.2, 4.2.4
mededinging | 4.5.1
mededingingsrecht | 1.5.1, 3.4, 4.2.5, 4.5.1, 5.5.2, 5.2.5
mededingingsruimte | 5.5.2.1, 5.5.2.2
mededingingsstructuur | 4.2.4, 4.5.2, 7.6.3.5
Mededingingswet | 3.4, 5.2.2
milieueffectrapportage | 6.3.1.10
milieukwaliteitseisen | 6.3.1.11
milieuvoorschriften | 6.3.1.9

Monumentenwet | 6.2.3.2
modus quo-vraag | 5.3.3.2, 5.4.2.2, 5.5.2.6
multifunctionele panden | 3.3.2.2

N

nadeelcompensatie | 7.6.4.3
natuurbescherming | 6.3.1.13
Natuurbeschermingswet 1998 | 6.2.2.4, 6.2.4, 6.3.1.13
negatieve verdragsverplichting | 5.6.2.2
neoliberale opvatting | 2.1, 4.2.2
non-discriminatie | 4.2.3
nutsmaximalisatie | 2.2.2
nuttig effect | 4.4.6.2, 4.5.2, 6.5.1.1

O

omgevingsvergunning | 5.4.1.2
omzetverlies | 3.3.4, 7.2.3
ondernemersklimaat | 6.3.1.3, 6.3.1.4, 6.3.1.5
onderscheid
– direct | 4.4.4.1
– indirect | 4.4.4.1
ongehinderde bedrijfsuitoefening, belang van | 2.3.3

P

parallelhandelsvergunning | 5.4.2.1
parkeernormen | 6.3.1.5, 6.3.1.6
positieve verdragsverplichting | 5.6.2.2
potentiële concurrenten | 3.3.5
prijsmechanisme | 2.2.2
privatisering | 4.2.2, 4.2.3, 4.2.5
procedurele autonomie | 4.6.1
procesbelang | 3.3.6
producentensurplus | 2.2.2, 2.4.1
proportionaliteit | 4.4.6.2, 7.6.4.3
proportionaliteitsbeginsel | 5.5.1, 5.5.2.4, 5.5.2.1
provinciale regelgeving | 6.3.1.7
publiek belang | 2.4.5
publieke goederen | 4.2.2
publieke sectoren | 4.2.2

R

rechtsbeginselen | 5.5.1, 5.5.2, 5.5.3
– formele | 5.5.1, 6.2.3.2
– materiële | 5.5.1, 6.2.3.2
rechtsstaatsteek | 5.3.1.1
rechtstreekse werking | 5.6.1.1
rechtszekerheidsbeginsel | 5.5.2.4
recours objectif | 1.2.1, 3.4.4, 6.2.1.2
recours subjectif | 1.2.1, 3.4.4, 6.2.1.2
rechtseenheid, gebrek aan | 3.3.2.5
relativiteitsvereiste | 1.2.1.1, 1.2.1.2, 6.2, 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3, 6.2.4, 6.5.1.1, 6.5.2.2, 7.4
– in bezwaar | 6.2.1.3
– motieven | 6.2.1.2
– plaats | 6.2.1.3
– privaatrechtelijk | 6.2.1.1

- reflexwerking | 6.2.1.3
- zuiver | 6.2.4
- relevante markt | 3.3.1, 3.4
- Rewe/Comet-regel* | 4.6.1
- ruimtelijke besluiten | 7.3.1, 7.4.1
- rule of reason* | 4.4.4.3

S

- schaarse vergunningen | 4.4.3.2, 5.4.2, 5.4.3, 5.5.2, 5.5.2.1, 5.5.2.2, 5.5.2.3, 5.5.2.4, 5.5.2.5, 5.5.2.6, 7.3.1
- schaarse publieke rechten | 5.4.3.1, 5.5.2, 5.5.2.1, 5.5.2.2, 5.5.2.3, 5.5.2.4, 5.5.2.5, 5.5.2.6
- Single European Act* | 4.2.1
- SlijtersUnie* | 3.2.3, 6.4.4.2, 7.4.2
- soortenbescherming | 6.3.1.13
- specialiteitsbeginsel | 5.3.1.2, 5.3.3, 5.5.2.6, 6.2.5
 - gematigde opvatting | 5.3.3.2
 - precieze opvatting | 5.3.3.2
 - rekkelijke opvatting | 5.3.3.2
- speelautomatenhal Vlaardingen* | 5.4.1.4, 5.5.2.1, 5.5.2.3
- SSNIP-test | 3.4.1, 7.2.1
- staatsmonopolies | 4.5.3
- staatssteun | 4.5.4, 6.3.1.5, 6.5.2.1
 - beschermingsbereik | 6.5.2.1
 - modernisering | 4.5.4.5
 - uitzonderingen | 4.5.4.2
 - verbod | 4.5.4.1
- standstill*-verplichting | 3.5, 4.5.4.2, 4.5.4.3, 6.5.1.1, 6.5.2.1
- subjectivering van het bestuursrecht | 1.2.1, 7.1
- subsidie | 5.4.4, 5.4.4.1, 5.5.2.2, 6.3.3.1
- subsidietitel | 5.4.4.1, 5.5.2.2

T

- Telecommunicatiewet | 5.4.3.2
- toegang tot de bestuursrechtelijke procedure | 3.1
- transparantie | 4.3, 4.4.6.2

U

- uitvoerbaarheid van bestemmingsplannen, zie financiële uitvoerbaarheid
- Unierecht | 7.3.3, 7.4.3
 - doorwerking van | 5.6.1.1
 - conforme interpretatie | 5.6.1.1

V

- vastgoedeigenaren | 3.3.2.2, 3.3.4
- verbestuurlijking van normstelling | 5.3.1.4
- verdeelpcedure | 5.5.2.3
- vergelijkbaar | 3.4.1, 3.4.3, 3.4.4
- verkeersvrijheden | 4.2.5, 4.4.1, 5.6.1.2, 6.5.2.2
- vertrouwensbeginsel | 5.5.1, 6.2.3.2, 6.4.3.2, 6.4.3.3, 6.4.3.4, 7.4.2, 7.6.3.2
- verzorgingsgebied | 3.3.1, 3.3.3, 3.6, 7.2.2
- volkomen concurrentie | 2.4.1
- voorrang | 5.6.1.1, 5.6.2.2
- vraagfunctie | 2.2.2
- vrijemarktdenken | 4.2.2

W

welvaart | 2.4.1

Wet aanpassing bestuursprocesrecht | 1.2.1, 6.2.1

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht | 5.4.1.2, 6.3.1.9

Wet bodembescherming | 6.3.1.11

Wet geluidhinder | 6.2.2.3, 6.3.1.11

Wet geurhinder en veehouderij | 6.3.1.11

Wet markt en overheid | 1.5.2, 2.4.5, 5.2.2

Wet milieubeheer | 6.3.1.10

Wet op de kansspelen | 4.4.3.2, 5.6.1.2

Wet ruimtelijke ordening | 5.4.1.1, 6.3.1.9, 6.3.1.1

winkeltijdenverordening | 5.4.3.3

Winkeltijdenwet | 5.4.3.3

winstmaximalisatie | 2.2.2, 4.2.4

Z

zondagavondwinkel | 5.4.3.3, 5.5.2.1, 5.5.2.5, 5.6.1.2

zondagsopening, ontheffing voor | 5.4.3.3

zorgvuldigheidsbeginsel | 5.5.1, 5.5.2.1, 5.5.2.4, 6.2.3.2, 7.3.2, 7.6.3.3, 7.6.4.1